Annus II. - Vol. II Die 10 Octobris 1910. Num. 19.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Epistolae, pag. 735. — II. *S. C. Consistorialis:* Declarationes circa Motum proprium «Sacrorum Antistitum», pag. 740; Nominationes Episcoporum, pag. 742. — III. *S. C. Rituum:* Decretum beatificationis Ven. Servi Dei Iosephi a Carabantes, pag. 742. — IV. *S. R. Rota:* Suspensionis a divinis ac Iurisdictionis, pag. 747; Iurium et Poenarum, pag. 768; Nullitatis matrimonii, pag. 776.

Diarium Romanae Curiae; Avviso di concorso, nomine, onorificenze, necrologio, pag. 780.

ROMAE
TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS
MDCCCCX.

Directio: Palazzo della Cancelleria. — Roma.
Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.
Pro Italia, L. 12. — Extra Italiam, L. 15.
Unius fasciculi, L. 1.

«*Bis* fere *in mense* (Commentarium) *prodibit, ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur*». (Ex *Commentarii Officialis* ratione, die 29 Octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

ACTA PII PP. X

EPISTOLAE.

PAG.

I. *Grato sane.* - Ad Praepositum, Canonicos, Parochos, aliosque Sacerdotes cathedralis ecclesiae Placentinae, ob venerationis obsequium occasione dioecesanae Synodi Beatissimo Patri exhibitum. - *9 septembris 1910* 735

II. *Utilitatum.* - Ad R. P. D. Thomam Pium Boggiani, O. P., Episcopum Adriensem, ob venerationis obsequium occasione spiritualium exercitiorum cleri eiusdem dioecesis Beatissimo Patri exhibitum. - *10 septembris 1910* 736

III. *Haustum pietatis.* - Ad R. P. D. Ioannem Vincentium Tasso, Episcopum Augustae Pretoriae, ob devotionis obsequium Sanctitati Suae exhibitum. - *10 septembris 1910* 736

IV. *Opportunum sane.*- Ad RR. PP. DD. Ioannem Fidelem Battaglia, Archiepiscopum titularem Cyzicenum decanum Episcopum Helvetiae aliosque Helvetiorum Episcopos, de habito conventu Lucano. - *11 septembris 1910*. 737

V. *Solertiae.* - Ad Emum V. Aristidem S. R. E. Presbyterum Cardinalem Cavallari, Patriarcham Venetiarum, de habitis spiritualibus exercitiis. - *12 septembris 1910* 738

VI. *Tuum opus.* - Ad Illmum V. Gasparem Decurtins, doctorem decuriarialem in Athenaeo catholico Friburgensi, ob opus «de Modernismo litterario» Beatissimo Patri reverenter oblatum, gratulationis causa. - *15 septembris 1910*. 738

S. CONGREGATIO CONSISTORIALIS.

I. Declarationes circa Motum proprium «Sacrorum Antistitum». - *25 septembris 1910*. 740

II. Nominationes Episcoporum 742

S. CONGREGATIO RITUUM.

Lucen. - Decretum Beatificationis et Canonizationis Ven. Servi Dei Iosephi a Carabantes, Sacerdotis professi, Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum et missionarii. - *24 augusti 1910* 742

SACRA ROMANA ROTA.

I. *Colonien.-Monasterien.* - Suspensionis a divinis ac Iurisdictionis. - *23 maii 1910*. 747

II. *Pharen.* - Iurium et poenarum. - *10 iunii 1910* 768

III. *Mediolanen.* - Nullitatis matrimonii. - *6 augusti 1910*. 776

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. S. Congregazione Concistoriale. *Avviso di Concorso* 780

II. Segreteria di Stato. *Nomine e onorificenze*. . . . . »

III. Maggiordomato di Sua Santità. *Nomine* 782

IV. Necrologio. . . . . »

Annus II. - Vol. II. Die 10 Octobris 1910. Num. 19.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

EPISTOLAE.

I.

AD PRAEPOSITUM, CANONICOS, PAROCHOS ALIOSQUE SACERDOTES CATHEDRALIS ECCLESIAE PLACENTINAE, OB VENERATIONIS OBSEQUIUM OCCASIONE DIOECESANAE SYNODI BEATISSIMO PATRI EXHIBITUM.

Dilecti Filii, salutem et apostolicam benedictionem. — Grato sane officio se prodidit, sub exitum habitae istic dioecesanae Synodi, obsequium erga Nos vestrum studiumque Religionis provehendae. Quid enim aut Nobis optabilius aut rei catholicae salubrius cogitari potest, quam ut universi et singuli sacerdotes cum suo Antistite sint quasi « cor unum et anima una », per eamque coniunctionem supremo Ecclesiae Pastori firmius adhaereant? Quamobrem quas communiter dedistis litteras summa benevolentia excepimus, in quibus, non solum pietatis fideique vestrae pignus agnovimus, verum etiam actae cum fructu Synodi satis certum indicium. Restat ut consiliis et propositis vestris efficaciam addat in sentiendo agendoque constantia, et, quae virtutum omnium caput est, mutua caritas. Utriusque doni largitor sit vobis benignissimus Deus, auspice Apostolica Benedictione, quam, paternae Nostrae dilectionis testem vobis omnibus cum venerando Pastore vestro coniunctis peramanter impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum die IX mensis Septembris anno MDCCCCX, Pontificatus Nostri anno octavo.

PIUS PP. X.

II.

AD R. P. D. THOMAM PIUM BOGGIANI, O. P., EPISCOPUM ADRIENSEM, OB VENERATIONIS OBSEQUIUM OCCASIONE SPIRITUALIUM EXERCITIORUM CLERI EIUSDEM DIOECESIS BEATISSIMO PATRI EXHIBITUM.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Utilitatum, quae a piis exercitationibus percipiuntur, in caritatis incremento summa consistit. Non enim fieri potest, ut, loquente ad cor hominis in solitudine Deo ipso, qui eius virtutis fons est inexhaustus, non comprobetur sacri vatis illa sententia: « In meditatione mea exardescet ignis ». Hoc vos igne satis esse succensos testantur litterae, quas, te duce, Venerabilis Frater, tuus iste clerus tecum congregatus ad Nos dedit, obsequii et amoris plenae. De qua egregia et prompta voluntate magnopere vobiscum gratulamur, adiectamque stipem, pietatis filiorum testimonium grato animo excipimus, Deum rogantes, ut vos in sanctis propositis confirmet et arctiore usque nexu Nobiscum coniungat. Caelestis autem auspicem gratiae ac paternae Nostrae dilectionis pignus Apostolicam Benedictionem tibi, Venerabilis Frater, sacerdotibus qui tecum subscripserunt universoque fideli populo tuae vigilantiae commisso peramanter impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum die x mensis Septembris anno MDCCCCX, Pontificatus Nostri octavo.

PIUS PP. X.

III.

AD R. P. D. IOANNEM VINCENTIUM TASSO, EPISCOPUM AUGUSTAE PRETORIAE, OB DEVOTIONIS OBSEQUIUM SANCTITATI SUAE EXHIBITUM.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Haustum pietatis ardorem a pio secessu, in quo nuper statis animi meditationibus Deoque uni vacastis, abunde testantur datae a te cum tuo clero communiter ad Nos litterae die XXV proxime lapsi mensis Augusti. Ex quibus cum gaudio intelleximus, nihil apud vos esse sanctius, quam apostolicam auctoritatem vereri ab eiusque ductu ne latum quidem unguem discedere. Inde praeclara illa Nobiscum consensio in erroribus novissimis, improbandis, quos iterato damnavimus, in iisque sincero animo excipiendis documentis quae pro temporum opportunitate exhibenda duximus, sive de christianae Fidei rudimentis rite tradendis, sive de frequenti Sanctissimae Eucharistiae receptione, sive de pueris ad sacram mensam primum admittendis, sive de cantu sacro et populari. Quae quidem omnia

quanto diligentius excolentur, tanto maiora quum privatae tum publicae salutis adiumenta suppetent. Ad haec omnia quod alacres vos et egregie comparatos inveniamus, merito gratulamur, simulque piae stipis accessionem grato animo memorique prosequimur, Deum effuse precantes, ut vos mutuae caritatis nexu in dies magis obstringat, sine qua nutare necesse est fidem ipsam et amorem erga Nos atque hanc Apostolicam Sedem. Interea coelestis auspicem gratiae ac paternae Nostrae dilectionis pignus Apostolicam Benedictionem tibi, Venerabilis Frater, sacerdotibus tecum congregatis qui epistulam subsignarunt, ac fideli populo tuae curae concredito peramenter impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum die x mensis Septembris, anno MDCCCCX, Pontificatus Nostri octavo.

PIUS PP. X.

IV.

AD RR. PP. DD. IOANNEM FIDELEM BATTAGLIA, ARCHIEPISCOPUM TITULAREM CYZICENUM DECANUM EPISCOPORUM HELVETIAE ALIOSQUE HELVETIORUM EPISCOPOS, DE HABITO CONVENTU LUCANO.

Venerabiles Fratres, salutem et apostolicam benedictionem. — Opportunum sane locum habendo Conventui Lucanum elegistis, grate memores tum institutae abhinc quinque lustris in Ticinensi pago hierarchiae, tum expleti anni tercentesimi ab evecto ad sanctorum caelitum honores Mediolanensi Antistite Carolo Borromaeo. Quos autem hanc nancti occasionem profitemini sensus, Nostris votis plane respondent, nihil magis cupientibus Nobis quam ut sacri Ecclesiae Pastores tanti episcopi animum induant, aemulentur ardorem, virtutes imitentur. Illud etiam admodum placuit, adiutores operae vestrae non deesse catholicos e populo viros, qui publicis in coetibus incrementa religionis impense curent ac de recta iuvenum institutione sint apprime solliciti. His erecti praesidiis et Caroli patrocinio suffulti admovete operi manum, et « forma facti gregis ex animo », quae nuperrimis encyclicis litteris documenta dedimus in usum deducenda curate. Ut autem omnia e sententia cedant, caelestis auspicem gratiae ac paternae Nostrae benevolentiae testem Apostolicam Benedictionem vobis, Venerabiles Fratres, clero et fidelibus curae vestrae commissis peramanter impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum die XI mensis Septembris anno MDCCCCX, Pontificatus Nostri octavo.

PIUS PP. X.

V.

AD EMINENTISSIMUM VIRUM ARISTIDEM S. R. E. PRESBYTERUM CARDINALEM CAVALLARI, PATRIARCHAM VENETIARUM, DE HABITIS SPIRITUALIBUS EXERCITIIS.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Solertiae ac pietati vestrae additus ardor a sacro secesssu, in quo piis meditationibus et sacerdotalibus recolendis officiis intento studio vacastis communibus litteris aperte significatus, admodum delectavit. Acceptum vero potissimum fuit, haerere vestris mentibus exhortationem Nostram ad Clerum, eoque vos esse animo comparatos, ut, quae fuse iis Litteris docuimus, in vitae vobis degendae normam et in christiani populi salutem traducatis. Quod modo superest, fundendae sunt preces clementissimo Deo, ut, quae in animum induxistis, ea constanter tueamini, ac parem istius Ecclesiae dignitati atque amplitudini virtutem operamque afferatis. Haec ut feliciter contingant, caelestis auspicem gratiae ac singularis Nostrae benevolentiae testem Apostolicam Benedictionem tibi, dilecte Fili Noster, sacerdotibus qui epistolam subscripserunt et reliquo clero ac fideli populo tuae vigilantiae concredito peramanter impertimus.

Datum Romae, apud S. Petrum die XII mensis Septembris anno MDCCCCX, Pontificatus Nostri anno octavo.

PIUS PP. X.

VI.

AD ILLUSTRISSIMUM VIRUM GASPAREM DECURTINS, DOCTOREM DECURIALEM IN ATHENAEO CATHOLICO FRIBURGENSI, OB OPUS " DE MODERNISMO LITTERARIO " BEATISSIMO PATRI REVERENTER OBLATUM GRATULATIONIS CAUSA.

Dilecte Fili, salutem et apostolicam benedictionem. — Tuum opus de modernismo litterario, firmissimis argumentis et magna disserendi subtilitate conscriptum, haud studiose minus quam iucunde perlegimus. In eo enim, qualem antea, te praebes fidelissimum Ecclesiae filium ac defensorem strenuum, dignum propterea quem, sicut illustris Decessor Noster, ita et Nos peculiari existimatione ac benevolentia prosequamur. Dudum quidem animadvertimus, multiplici sub forma se occulentem modernismum in litteras irrepsisse, nec solum in fabulas, quas romanenses appellant aliave narrationum genera, verum etiam in sermones, qui in criticorum arte versantur. Novum hoc propagandi erroris adminiculum, mentita specie tractandi litteras de iisque iudicandi, in dies evulgatius, eoque periculosius quo simulatum callidius et ad virus dif-

fundendum expeditius, acerbum Nobis dolorem attulit. Ea namque agendi ratio declarat, fidei ac disciplinae catholicae adversarios nihil intentatum relinquere ut deploranda consilia sua ad exitum perducant. Haec nempe causa est quamobrem, post editas encyclicas Litteras Nostras « *Pascendi* », quae modernismum philosophicum ac theologicum directo percellebant, transversae sint initae viae ad exitiosos illos errores longe lateque proferendos. Magnam enim, ut egregie tu disseris, in artibus et litteris vim sitam esse animadverterunt ad hanc novam dimicationem, maxime vero in romanensibus aliisve fabulis. Hinc mira illa librorum id genus colluvies, pluribus linguis redditorum, quibus propositum est humanitatem inimicorum Ecclesiae summis laudibus efferre; nostrorum studia et scripta commiserari, deridere, quasi longe inferiora; fatuam quandam religionem et commenticiam recti pulchrique formam, quam « *Idealismum* » dicunt, perpetuo celebrare, suo cuiusque sensu duce ac magistro reiecta quavis disciplinae norma et freno quovis legitimae auctoritatis excusso; implicite saltem promovere inductam illam philosophandi rationem, a qua, velut a fonte, singuli errores derivantur, quae absolutam veritatem cognosci posse negat, omnemque religionem nihil aliud esse contendit, nisi inchoatam quandam formam eamque mutabilem, hoc uno utilem homini, quod eius animum expleat in ea pronum quae naturam excedunt. Haec omnia quam falsa sint atque improbanda facile intellectu est. Primum enim, non fictam catholicae Ecclesiae historiam perlegenti patebit, hanc omnis humanitatis matrem et altricem fuisse, nulla cultus parte seclusa, Romanosque Pontifices eiusdem tuendae vindicandae auctores impigros extitisse. Quod vero pertinet ad novissima de religione iudicia, quibus modernistae conantur evincere, nihil aliud esse religionem quam insitum unicuique sensum rerum caelestium, cui minime res ipsa respondeat; Nos quidem refellimus iam atque damnavimus errorem funestissimum, quo fatalis via sternitur ad veri nominis despicientiam incuriamque rerum ad religionem spectantium quam ***indifferentismum*** vocant, vix dissimulatam fucatis verbis a rhetorum officina petitis. Haec lenocinia atque hae simulationes ingenii ad inventionem excolendi et critices artis exercendae, quae mire inserviunt erroribus disseminandis aut facilius divulgandis, haec pompa sententiarum ad incautos lectores decipiendos, existimari debent uti arma omnium funestissima ad falsi tutelam et ad oppugnationem veri. Oportet igitur omnes, quicumque haud inani gloriantur nomine catholicorum, insidias hasce denuntient repellantque viriliter. Qua in re nemo sane poterit melius ferre suppetias quam iuventutis institutores et auctores operum edendorum. Campus enim his patet latissimus, in quo possint subtile iudi-

cium atque elegans, idemque plane catholicum, in animis adulescentium inserere, proposito exemplo scriptorum qui ex eo numero immortalem sibi famam pepererunt; aut causam litterarum a catholico sensu prodeuntium suscipere contra novissimum agmen iniquo animo scriptitantium; aut, si cui Deus hanc facultatem concesserit, addere se scriptorum numero probe de religione sentientium. Huius navitatis exemplum, quod ipse, dilecte Fili, praebuisti nobilissimum, incitamento sit ceteris. Nobis gratissimum est praeclaram operam tuam pro Christo et Ecclesia impensam, excellens ingenium exquisitamque doctrinam, in obsequium veritatis collata contra erroris astutiam, publica laude honestare. Caelestis autem pignus mercedis, eademque excitatrix ad continuanda praelia Domini, sit Apostolica Benedictio, quam tibi, dilecte Fili, paterno animo effusoque impertimus.

Datum Romae, apud Sanctum Petrum die XV mensis Septembris, anno MDCCCCX, Pontificatus Nostri octavo.

PIUS PP. X.

SACRA CONGREGATIO CONSISTORIALIS

I.

DECLARATIONES CIRCA MOTUM PROPRIUM « SACRORUM ANTISTITUM ».

Propositis ad hanc Sacram Congregationem quae sequuntur dubiis circa Motum proprium *Sacrorum Antistitum*, datum die prima mensis huius:

I. An praeceptum quod nemo theologiae laurea sit donandus, nisi prius in philosophicis disciplinis lauream obtinuerit, vel saltem de curriculo in philosophia scholastica absoluto certum praebuerit testimonium, stricte sit observandum?

II. An praescriptio *Consilium vigilantiae* altero quoque mense congregandi sit item stricte intelligenda?

III. An tamen ii, qui *Consilium vigilantiae* constituunt, si longe distent a civitate episcopali et legitime impediti sint ab interveniendo, possint, adducta causa impedimenti, scripto transmittere relationem suam?

IV. An prohibitio alumnis in seminariis et ecclesiasticis collegiis facta legendi diaria quaevis et commentaria quantumvis optima etiam ad iuvenes regulares in monasteriis et in congregationibus studiis operam dantes extendatur?

V. An *quotannis* doctores in seminariis teneantur textum, quem

sibi quisque in docendo proposuerit, vel tractandas quaestiones, sive theses, Episcopis exhibere, et ineunte anno iusiurandum dare?

VI. An idem quotannis praestare debeant suis moderatoribus doctores seu lectores in ordinibus religiosis ante auspicandas praelectiones?

VII. An ad iusiurandum praestandum teneantur confessarii et sacri concionatores iamdudum adprobati, et parochi, beneficiarii atque canonici in possessione beneficii, nec non officiales omnes in curiis episcopalibus et romanis congregationibus vel tribunalibus, religiosarumque familiarum et congregationum moderatores, qui in praesenti sunt in officio?

VIII. An in casibus particularibus, data iusta causa, Episcopi et Moderatores ordinum et congregationum religiosarum delegare possint ad recipiendum iuramentum sacerdotem aliquem sive saecularem sive regularem in aliqua dignitate vel officio constitutum?

IX. An ad Sanctum Officium sint deferendi non solum qui iusiurandum violaverint, sed etiam qui iurisiurandi formulam subscribere renuerint?

X. An Episcopi et Moderatores regularium possint commendationis litteras absque nota concedere suis subditis, qui alicubi a praedicatione fuerint prohibiti?

XI. An invitari possint sacri oratores, qui in aliquo loco ab Episcopis fuerint improbati?

SSmus Dominus Noster in audientia die 24 huius mensis Emo Cardinali Secretario Sacrae Congregationis Consistorialis concessa respondendum mandavit:

Ad I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII et IX affirmative; - ad X et XI negative.

Iussit porro omnes vocatos iuriiurando obligari infra diem 31 decembris huius anni.

Quoad VII vero dubium SSmus benigne indulsit, ut in locis a residentia Episcopi dissitis parochi, confessarii et doctores formulam iurisiurandi ad eosdem missam et praecognitam vel una simul cum vicariis foraneis vel etiam quisque singillatim proprio nomine signent, itemque beneficiarii in collegiatis ecclesiis, nec non religiosi in conventibus cum eorumdem Superioribus.

Datum Romae, ex aedibus Sacrae Congregationis Consistorialis, die 25 septembris 1910.

C. Card. De Lai, *Secretarius.*

L. ✠ S.

Scipio Tecchi, *Adsessor.*

II.

NOMINATIONES EPISCOPORUM.

SSmus D. N. Pius PP. X, decreto Sacrae Congregationis Consistorialis elegit:

23 septembris 1910. — R. P. D. Angelum Hyacinthum Scapardini, mutato titulo Antiocheno iam eidem adsignato, in archiepiscopum titularis ecclesiae Damascenae.

Mandavit autem idem SSmus Dominus ut hac de re Litterae Apostolicae sub plumbo ad tramitem iuris expediantur.

S. CONGREGATIO RITUUM

LUCEN.

DECRETUM BEATIFICATIONIS ET CANONIZATIONIS VEN. SERVI DEI IOSEPHI A CARABANTES, SACERDOTIS PROFESSI, ORDINIS MINORUM S. FRANCISCI CAPUCCINORUM ET MISSIONARII.

Inter tot et varia certamina atque internas externasque calamitates quae nos undique premunt, animus erigitur ac recreatur in memoriam revocando illustres sanctitate ac virtute viros, aeque de civili et christiana societate benemeritos. His haud immerito accensetur Iosephus a Carabantes, sacerdos professus seraphicae capulatorum familiae, qui tam Hispaniam quam Americam meridionalem integerrimae vitae fama, assidua verbi Dei praedicationis sacrisque expeditionibus, insignis missionarius, perlustrasse perhibetur, fructus referens conversionis et sanctificationis uberrimos. In oppido Carabantes veteris Castellae ex parentibus pietate ac genere claris Bartholomaeo Valasquez et Anastasia de Frensueda ortus est Iosephus, die 27 Iunii an. 1628. Mox pater morte praeripitur et mater vidua, quibusdam signis ac superna spe et consolatione sustentata, primaevam suscipit institutionem infantis qui eius curae ac sollicitudini congruenter respondet pius, obediens et ad caelestia inclinatus. Hisce laeta exordiis, solidiore doctrinae cibo puerum agere sciens, eum mittit in oppidum Deza ut hospes amitae sub idoneo praeceptore litterarum rudimentis imbuatur. Quum Iosephus adolesceret, ipsius matris iussu, Soriam urbem petit, ubi humanioribus litteris dans operam in iis quoque proficit quae divina sapiunt et ter-

rena despiciunt. Solitaria enim sibi eligit loca, eremitarum more, ut, ab hominum conversione segregatus, Dei famulatui mente et corde liberius vacet. Verum, inopinato Ioannis fratris obitu, in patriam revocatur; et divinae voluntati adhaerere reputans, clericali militiae se adscribit, atque tonsuram et ordines minores recipit. Deinceps Caesaraugustam se confert ad studia prosequenda; sed paucos post dies quodam animi moerore perculsus, quasi praenuntio proximi luctus, in patriam redit. Illic genitricem lethali morbo correptam ac morientem invenit, eique aegrotanti ac defunctae omnia iustitiae ac pietatis officia praestat filius amantissimus. Qui Soriam regredi statuit ubi humaniores disciplinas iam initas feliciter absolvit. Interim de perfectioris vitae statu, prouti iamdiu cogitaverat, cum probatis doctisque viris ac praecipue cum Deo, assidua oratione interposita, impensius agit. Dum Ipse propensior esset ad humilem capulatorum ordinem eligendum, atque hic ordo ex altera parte nimis rigidus ob tenuem Eius valetudinem existimaretur, attamen quasi divinitus actus, Servus Dei, huius Ordinis praelatis supplices porrigit preces, ut religionem cooptaretur. Voti compos effectus, in tyronem exceptus est die 10 Octobris 1645. Interim multiplex morbus et phtysis et tumoris in femore tyrunculum vexare coepit et ab inita via deterrere. Verum precibus exoratus clementissimus Deus optimo iuveni adest propitius, et ab omnibus malis eum sospitem incolumemque servat. Tyrocinio vix exacto, Iosephus die 11 Octobris an. 1646 in Franciscali coenobio Caesaraugustano solemnia vota nuncupavit, Philosophicis ac theologicis scientiis iam instructus, iuxta morem Ordinis qui in suis alumnis sensus inanis gloriae deprimere aliosque christianae humilitatis fovere studet, ad humile destinatur officium, nempe ad ostii custodiam quae fuit illi veluti gradus ad ascensum et praeparatio ad sacerdotii dignitatem qua insignitus fuit an. 1652, die 21 Septembris ab Episcopo Albarracensi. Paulo post, instante Apostolo Legato ad Iberos et consentiente ministro provinciae franciscanae, Iosephus cum sociis, Caesaraugusta relicta, Matritim proficiscitur, ubi ab ipsomet Legato benedictionem et missionem ad americanas regiones meridionales pro fide catholica tuenda ac propaganda accipit, cum Apostolica delegatione opportune adhibenda. Novi missionarii, dum in Archidioecesi Tolosana expectant occasionem navigandi propitiam, primaevos fructus ministerii percipiunt; dein iter maritimum aggressi post diuturnam navigationem Cumanum portum tenent. Illic statim, Iosepho praeside, missioni manus apposuerunt, neque solum Cumanae civitati, sed et proximis urbibus et oppidis evangelium pacis annuntiarunt, seminantes utique in lacrymis et in laboribus, sed metentes etiam in gaudio et exultatione, por-

tantes manipulos suos. Insuper consules provinciae, de fructu missionis laetantes, edixerunt rogandum esse Dominum messis, ut alios operarios mitteret in messem suam; simulquc missionarios laudibus extulerunt per litteras ad Regem Catholicum Philippum IV quem exorarunt, ut primis missionariis et alios eiusdem coetus adiungi curaret. Neque spes fefellit. Nam missis ex Iberia novis subsidiis, auctoque virorum apostolicorum agmine, impensiori studio et latiori extensione sacrae expeditiones resumptae sunt. Caracas primum, deinde Valentina nova, Segovia nova, Barcinonia nova aliaeque permultae civitates et oppida missionariis patuerunt, tanquam magnus campus antea incultus et post Evangelii praedicationem bene cultus ac Deo adiuvante fructuosus. Iosephus autem speciali modo Caraibum conversionem veluti suam provinciam, satis arduam, adlegit. Isti enim immanissimi quum essent et ex humana carne et sanguine, cibum et potum sumere assueti, Dei Famulum vix obvium viderunt, statim ceperunt et, iuxta morem, destinarunt ad novas epulas serius parandas. Verum brevi incredibili prorsus eventu, divina iuvante gratia factum est, ut barbari illi ad Eius genua provoluti tanquam hominem liberum et divini numinis nuncium illum habuerint et adoraverint. Inde facilior labor, facilior accessus! Ipse cum suis linguam eorum didicit, christianam cathechesim, devotas preces, piasque laudes cum concentu neophytos docuit et baptismo regeneravit. Inter hos mentione dignus est quidam regulus crudelissimus, Ocapra nomine, qui gravi morbo affectus et ad extrema redactus, zelo ac ministerio Servi Dei ad Christi Fidem conversus est. Missio prospere incedebat, favente etiam Mazpato principe ac ipso Rege, quum repente tempestas oritur adversus Iosephum eiusque socius. Perfidi ac maligni daemonis invidia et suggestione, accusantur missionarii veluti sanctae religionis transfugae. Dei famulus Matritim petere cogitur ubi apud Pontificis Legatum missionariorum fidelitatem et constantiam probat et sceleratorum periuria et calumnias refutat, veniam etiam adprecatus ab ipso Legato pro calumniatoribus. Redeuntem victoriae ac pacis nuncium socii gaudio magno exceperunt, atque omnes alacriter ad sacrum ministerium se devoverunt qui etiam, Deo opitulante ac suffragante Deipara Virgine, a pluribus et imminentibus periculis, tum in mari, tum in continenti, liberati sunt. Caraibes autem Iosephum, veluti oves, secuti, non solum religionem catholicam, sed etiam catholici regis ditionem amplexati sunt; pace et concordia inter nationem caraibam et hispanam sancita et conclamata. Quin imo illius gentis ac finitimorum populorum principes recens ad fidem conversi ipsum Iosephum legatum delegerunt ut tam coram Rege catholico quam coram Summo Pontifice fidelitatis et religionis

sacramentum emitteret. Hinc, conscensa navi, Americana littora linquens in Europam revertitur Dei famulus; qui Cadicem, Hispalim ac Valentiam successive tenet et Labronem in Italia appulsus inde pedestri itinere Romam ingreditur. A Romano Pontifice Alexandro VII benigne exceptus, Patribus purpuratis adstantibus sermonem habuit de novis gentibus in Christi ovile cooptatis. Mox ipsarum servitutis fideique sacramentum ad pedes Beatissimi Patris obtulit, de mandato et nomine respectivorum Principum obsignatum nempe Dominici e natione Azagua, Gasparis e natione Iapias, Macarii e natione Cores, Stephani e natione Chayma et Christophori e natione Caraiba. Pontificis benevolentia et laudibus cohonestatus et Apostolica benedictione communitus, Romam illico relinquens, Hispaniam versus marino itinere proficiscitur. Mens erat Servi Dei statim ad suos neophytos et conversos filios trans Oceanum advolare, sed aliud erat divinae sapientiae consilium. Quod ostensum est per petitionem Episcopi Malacitani spiritualibus necessitatibus suae dioeceseos succurrere volentis et consensum ac iussum ministri provincialis capulatorum. Hoc satis innuere licet, quod Iosephus ipse Antonae marchioni de foecundis missionis malacitanae fructibus scribens, eiusmodi expeditiones maxime commendavit, exhortans ut per totam Hispaniam promoverentur. Hinc nil mirum si eidem Servo Dei eiusque sodalibus aliae similes missiones concreditae fuerint, quas per plures annos ad ultimam usque senectutem singulari sedulitate atque uberrimo fructu rite explevit per totam Iberiam, praesertim per Galloeciam provinciam, unde Galloeciae Apostolus appellari meruit. Quum autem amore erga Deum et divina mysteria aestuaret, peculiari pietatis affectu in SS̄mum Eucharistiae Sacramentum, necnon in Deiparam Virginem Immaculatam ferebatur, unde frequentiam ad templum et ad sacram sinaxim et quotidianam marialis Rosarii recitationem summopere inculcabat. In proximos suam effundebat charitatem praesertim pauperes, infirmos ac in carcere detentos, corpus simul ac animam sublevando, sicuti etiam defunctos in expiatorio igne cruciatos precibus bonisque operibus per se et per alios adiuvare curabat. Itaque Iosephus hisce aliisque donis ac virtutibus ornatus, iam coelo maturus, laboribus, senio morbisque afflictus praecipue febris et podagrae, in iis properantis mortis signa et monita recognovit et habuit. Hinc Deo mente et corde intentus, morbis infra maiorem Hebdomadam ingravescentibus, postquam, sacra exomologesi peracta, Christi viaticum et extremam unctionem devotissime recepisset, illucescente Paschatis die cum ipso Christo gloriose resurgente, e terreno exilio ad caelestem patriam migravit. Montifortis in urbe, die undecima Aprilis anno 1694. Ad invisendas Servi

Dei exuvias devoti cives ex omni ordine confluxerunt, certantes sibi aliquid arripere ex vestibus in memoriam et venerationem. In ecclesiam carmelitidum sororum eaedem exuviae deinceps illatae atque expositae, solemnibus exequiis honoratae sunt, subsequentibus aliis funeribus intra mensem et habitis duabus orationibus in laudem defuncti etiam praelo vulgatis. Exorta quaestione de loco sepulturae ac, per coeleste iridis signum, unanimi consensione resoluta, corpus Servi Dei in ecclesia franciscali Sanctae Clarae rite tumulatum fuit. Sanctitatis vero fama quam Iosephus in vita et post obitum sibi adeptus fuerat, in dies perseverans et ad haec usque tempora magis clara invaluit. Quare in ecclesiastica Curia Lucensi Processus Ordinarius Informativus super eadem fama confectus, Romam ad Sacram Rituum Congregationem transmissus fuit. Quum vero, peracta revisione scriptorum ipsius Servi Dei, nihil obstaret quominus ad ulteriora procedi posset, instante Rmo Dño Mauro Bernardo Nardi, Episcopo tit. Thebano et Ordinis Minorum Capuccinorum Postulatore generali, atque attentis litteris postulatoriis quorundam Emorum S. R. E. Cardinalium, plurium Rmorum Sacrorum Antistitum aliorumque virorum civili vel ecclesiastica dignitate praestantium, Emus et Rmus Dñus Cardinalis Dominicus Ferrata huius Causae Ponens seu Relator, in Ordinariis Sacrorum Rituum Congregationis Comitiis, subsignata die, ad Vaticanum coadunatis sequens dubium discutiendum proposuit: « An sit signanda Commissio Introductionis Causae in casu et ad effectum de quo agitur? » Et Emi ac Rmi Patres sacris tuendis Ritibus praepositi, post relationem eiusdem Emi Ponentis, audito etiam voce et scripto R. P. D. Alexandro Verde, Sanctae Fidei Promotore, omnibus sedulo discussis ac perpensis rescribendum censuerunt: « Signandam esse commissionem et supplicandum Sanctissimo ». Die 16 Augusti 1910.

Facta postmodum de his Sanctissimo Domino Nostro Pio Papae X per infrascriptum Cardinalem Sacrae Rituum Congregationi Praefectum relatione, Sanctitas Sua Rescriptum eiusdem Sacri Consilii ratum habens, Commissionem Introductionis Causae Ven. Servi Dei Iosephi a Carabantes, sacerdotis professi Ordinis Minorum S. Francisci Capuccinorum et Missionarii propria manu signare dignata est, die 24 eisdem mense et anno.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

I.

COLONIEN. – MONASTERIEN.

SUSPENSIONIS A DIVINIS AC IURISDICTIONIS.

Pio PP. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis suae anno septimo, RR. PP. DD. Francisus Heiner, Ponens, *Ioannes Prior et Aloysius Sincero, Auditores de Turno, in causa* Colonien.-Monasterien. *inter Officialatum Colonien., recurrentem adversus sententiam Curiae Monasteriensis, et sacerdotem Iosephum Schmelcher, interveniente ac disceptante in causa Promotore iustitiae sequentem definitivam tulerunt sententiam, die 23 Maii 1910.*

Iosephus Schmelcher, parochus emeritus Archidioecesis Coloniensis, quum per litteras, sub die 25 mensis Novembris anni 1905 datas, certior factus fuisset Emum Dñum Archiepiscopum Coloniensis Archidioecesis contra ipsum causam disciplinarem introduci mandasse, trinae citationi rite factae non obtemperavit.

Quapropter sacerdote Schmelcher per sententiam interlocutoriam contumace declarato, processus ad exitum adductus est, et per sententiam definitivam praedictus sacerdos condemnatus est.

Contra hanc sententiam sacerdos Schmelcher querelam nullitatis interposuit apud Episcopum Monasteriensem, tamquam Iudicem secundae instantiae a Sancta Sede Apostolica delegatum. Episcopus Monasteriensis querelam nullitatis reiecit; at de merito causae simul iudicans, poenam statutam a Curia Coloniensi immutavit eiusque rigorem temperavit.

Verum Officialatus Curiae Coloniensis, ut ipsius verbis fere utamur, quum opinatus esset Iudicem Superiorem Ecclesiasticum, si condemnatus solummodo de nullitate processus conqueritur, praesertim si propter contumaciam appellare nequit, nil aliud facere posse, quam ut processum ab inferiore Iudice instructum examinet et si iuste iudicatum fuerit, sententiam priorem confirmet, sin vero minus, causam ad priorem iudicem remittat, ut defectus corrigat, his potissimum causis commotus, Revmum Dñum Episcopum Monasteriensem rogavit ut sententiam suam reformaret, et, reiecta querela nullitatis a sacerdote Schmelcher interposita, priorem sententiam confirmaret.

Episcopus vero Monasteriensis rescripsit iurisdictionem a Sancta Sede sibi delegatam, causa iudicata, expirasse, ita ut sententiam iam latam reformare non posset. Idque rite et iuste factum est, non quidem definite tantum ob causam allatam, nam delegata iurisdictio non circumscribebatur ad limites illius causae, querelaeque nullitatis in ea cognoscendae; sed potissimum quia nec Iudex primae instantiae, post sententiam a se datam, potest, qua iudex se iterum immiscere in processu et in sententia secundae instantiae, neque Iudex secundae instantiae sententiam a se iam datam potest ipse iterum, regulariter, reformare.

Quapropter Officialatus Coloniensis Summo Pontifici dubia sequentia proposuit solvenda, quatenus Eiusdem auctoritate et sapientissimo iudicio totum negotium terminaretur: dubia autem haec fuere:

1.° Num iudici secundae instantiae, reiecta ab eodem querela nullitatis contra sententiam inferioris iudicis, sententiam primae instantiae immutare liceat eo in casu, quo condemnatus propter suam contumaciam legitime declaratam appellationis gratia privatur? et quatenus negative;

2.° Num querela nullitatis reiecta a superiore Iudice, sententia inferioris Iudicis statim vim suam obtineat? et quatenus affirmative;

3.° Num Officialatui Coloniensi in casu proposito fas sit sententiam suam die 5 mensis Decembris 1906 contra sacerdotem Schmelcher latam executioni mandare, non interposita auctoritate Revmi Iudicis superioris?

At Summus Pontifex totam controversiam Colonien. Suspensionis a divinis ac iurisdictionis inter Emum Archiepiscopum Colonien. et sacerdotem Schmelcher et Episcopum Monasterien. huic sacro Ordini devolvit, annuens: « ut causa committetur Tribunali S. Rotae « Romanae pro iudicio definitivo, cum omnibus facultatibus necessa- « riis et opportunis, etiam excutiendi testes, et exquirendi documenta, « et potestate subdelegandi Curias dioecesanas, aliaque omnia peragendi, « quae necessaria sint ad controversiam definiendam ». Idque sapientissimo sane consilio factum est; de iis sententiis enim S. R. Rota iuxta Legem propriam competens est ad iudicandum tum de forma, tum de merito, et ceterum ex ipso suo veteri et glorioso stylo, Rota, ut docet Coccino in sua *magistrali decisione 474, part. 2, tom. 1 Recentior., a. n. 8:* « numquam exsequitur sententias aliorum Tribunalium « nisi gustato de earum iustitia. Pute, *decisio 40, lib. 1;* Chissan, *deci-* « *sio 179* et est notorium et tritum in Rota ».

Commissa autem causa S. R. Rotae, die assignata pro concorda-

tione dubiorum sac. Schmelcher non comparuit nec per procuratorem, nam is mandato accepto iam renuntiaverat, nec per se; at per litteras, sub diebus 25 et 28 Ianuarii datas, excusationem absentiae dedit, et dubia proposuit, vel saltem se paratum exhibuit ad ea proponenda. Dubia autem meritum quoque causae eattingebant, haecque erant:

1.° An sententia secundae instantiae Monasterien. die 1 Maii 1908 ss. canonibus sit consentanea, et quatenus negative;

2.° An poena ab hac instantia inflicta, sustineri possit in casu.

Comparente igitur tantum Promotore Iustitiae coram Dño Ponente, dubiis ab Officialatu Coloniensi propositis in unum contractis, ***ad instantiam Promotoris Iustitiae*** sequens dubium mandatum est disputari: An constet de illegitimitate reformationis sententiae Colonien. inductae per sententiam Revmae Curiae Monasterien. die 1ª Mensis Maii 1908, ita ut sententia Colonien. possit demandari exsecutioni in casu.

Quum vero istud dubium, ut per se patet, praecluderet omnino Iudici viam ad iudicandam causam de merito et ad dignoscendum num sententia secundae instantiae nimis, quam quod par est, extenuasset poenam statutam a Iudice primae instantiae, RR. PP. Auditores de Turno in die propositionis causae responderunt dubium esse reformandum in hoc sensu: An sive quoad legitimitatem, sive quoad mensuram poenae sustineri possit sententia Curiae Monasteriensis, in casu. Interim vero causam differendam esse, idque notificandum, ut nimirum ii, quorum intererat, suas observationes et deductiones possent, ut res loquitur ipsa, huic iudici exhibere.

Verum Promotor Iustitiae renuit, et postulavit ut dubio proposito haud mutato daretur responsio. Si, ut censeo, aiebat ipse, affirmative respondeatur, confirmabitur sententia Colonien.; si negative, confirmabitur sententia Monasterien.

Dubio igitur respondendum fuit, ***prout proponabatur.*** Quod ad dubium haec sunt observanda.

Factum quod spectat. — Sacerdos Ioseph Schmelcher, parochus loci vulgo ***Thenhoven.*** die 26 mensis Martii 1903 nominatus, parochiam cum licentia vel ex consilio Archiepiscopi Coloniensis resignavit. Post factam renunciationem recurrit ad S. Sedem, affirmans se iniuste coactum fuisse ad renunciandum suae parochiae. S. Congregatio EE. et RR. die 19 mensis Iulii 1905 responsum dedit: Recursus reponatur, et ad mentem: mens est quod Archiepiscopus curet providere alio modo sustentationi sacerdotis Schmelcher eumdemque, si ita in Domino expedire iudicaverit, titulo parochi emeriti in folio ecclesiastico decorare,

idque notificetur eidem Archiepiscopo per epistolam, quae quidem ab Archiepiscopo peracta fuere.

At quum sac. Schmelcher « ab advocato suo romano de recursu ad S. Congregationem EE. et RR. die 4 mensis Februarii 1905 habito, resolutionem eiusdem S. Congregationis non in forma authentica, sed ut putavit, ipsi favorabilem acceperit » ipse, ut scribebat Archiepiscopus Colonien. ad S. Congregationem EE. et RR., tam scripto quam oretenus de nuntio ipsi Roma misso gloriatus addereque ausus est ipsum de Archiepiscopo eiusque Vic. Generali victoriam gloriosam reportasse, Archiepiscopoque a S. Congregatione iniunctum fuisse, ut ipsi sive beneficium, sive canonicatum, sive parochiam conferret. Talibus autem obtrectationibus, id quod plurimum deplorandum erat, et auctoritas Archiepiscopi summopere laedebatur, et in parochia Thenhoven. post parochi Schmelcher resignationem vixdum paulisper ad pacem revocata, discordiae acerbissimae denuo concitatae sunt, ita ut parochum Schmelcher ea de re in ius vocare prorsus coactus Archiepiscopus sibi visus sit.

Per litteras autem diei 25 Novembris 1905 sac. Schmelcher certior factus est Emum Dnum Archiepiscopum Coloniensem contra ipsum causam disciplinarem introduci mandasse.

Porro sac. Schmelcher citatus fuit ad comparendum coram Iudice Instructore Doct. Vogt, quae citatio accepta fuit die 14 Februarii a Schmelcher.

Verum sacerdos Schmelcher in supplici libello, quem Summo Pontifici misit sub die 27 Febr. 1907 affirmat se postquam de hac inquisitione iudiciali certum nuntium accepisset, suam citationem non expectasse, sed statim die 22 Ian. et die 23 Febr. 1906 ad Emum epistolas direxisse, in quibus officialatus competentiam et processus validitatem negaverat, duabus rationibus innixus, quarum altera - quae hac in re probe est pensanda, quippe quae gravem suspicionem in aliquem ex iudicibus induceret - erat quia « agebatur de dictis, quae contra Ordinarii et quo- « rumdam Superiorum " personas " dirigi affirmabantur..... hae personae « vel procuratoris fiscalis, vel iudicis (v. g. Vicarius Generalis) officiis « fungebantur ».

« Quamvis iterum - prosequitur ipse -, iterumque has rationes proposuissem, officialatus de iis sententiam numquam dixit, ita ut studiose impeditus sim, quominus appellare possem ».

« Per se patet, - concludit - quod citationes coram Iudice inquisitore me sistendi iure merito neglexi. Nam si in iis obtemperassem, competentiam affirmassem, et competentiae negatio tamquam frivola esset declarata ».

Deinde vero idem sacerdos Schmelcher a promotore fiscali fuit accusatus die 7 Maii 1906, quod:

a) iniurias intulerit Episcopo et Curiae Episcopali, necnon reverentiam et obedientiam, quam in ordinatione sacerdotali promiserat, graviter laeserit;

b) iniurias quoque intulerit parocho Stoffels in Thenhoven.;

c) alios quoque instigaverit ut obedientiam Superioribus Ecclesiasticis debitam renuerent;

d) pacem in parochia Thenhoven. perturbaverit.

Hic libellus accusatorius sacerdoti Schmelcher fuit traditus, una cum citatione comparendi coram Iudice Instructore. Non comparente dicto sacerdote, eidem alia citatio et quidem perentoria die 13 Iulii 1906 intimata fuit.

Citationes, scribit iterum sacerdos Schmelcher in citatis litteris, coram Iudice Inquisitore me apparere iubentes etiam hac occasione neglexi. Nam:

1.° Officialatus competentia, *praesertim quoad primam accusationem*, erat neganda; .....

2.° omnes iuris formalitates a iudice inquisitore et ab Officialatu et a procuratore fiscali studiose sunt omissae, quamquam semper, data occasione, eos de iis certiores feci. (Cfr. *Acta: Epistolae d. d. 7, 11, 14, 22, 26, Mens. Maii; 15, 25, m. Iunii; 2, 3, 19, m. Iulii 1906 etc.*).

Interim vero die 22 mensis Iunii 1906 per sententiam interlocutoriam exceptio, ab accusato contra competentiam Officialatus interposita, reiecta fuit. Accusatus autem ut docet ipsa sententia primae instantiae, ab hac sententia interlocutoria non appellavit.

Num vero in hac vel in alia sententia interlocutoria ipsorum iudicum, vel per aliquod arbitrorum iudicium, iudicatum fuerit de illa ratione incompetentiae deducta ex eo quod in causa agebatur de dictis seu iniuriis quoque in Vicarium Generalem, isque unus ex iudicibus erat, ex allatis in causa non constat. Nam haec ratio incompetentiae refundebatur in recusationem iudicis suspecti. Iamvero quum Officialatus Coloniensis hac in causa, ut docet ipsa sententia definitiva, ab omnibus subsignata, Collegium constitueret et procederet collegialiter, de hac ratione, prout infra explicandum erit, videre non poterat. De iudicio vero arbitrorum nullum, quod apparet, vestigium. Ceterum supra vidimus sac. Schmelcher conqueri quod de iis, seu de hac ratione, Officialatus numquam sententiam dixerit.

Quum post hanc sententiam interlocutoriam Officialatus Coloniensis, ut affirmat sac. Schmelcher in citatis litteris Summo Pontificis datis,

per tres menses continuos nil faceret..... ut tandem laboris finis adesset et sententia Officialatus aliqua lucem veniret, die 12 Octobris 1906 duo interlocutoria, ita loquitur ipse, sac. Schmelcher ad Officialatum misit: 1.° de eo quod procurator fiscalis esset suspectus; et 2.° de eo quod unus iudicum, nempe Revmus Dñus Vicarius Generalis esset inhabilis, sibi « persuasus fore ut nunc, quando ipsorum Superiorum agendi mo- « dus secundum ss. canones diiudicaretur, certissime ab Officialatu sen- « tentia diceretur ».

Iamvero in sessione Officialatus diei 29 mensis Octobris 1906 accusatus *contumax* declaratus fuit. At simul defensor legitime ei deputatus est, professor Seminarii Archiepiscopalis Berrenrath, iste vero defensionem uberiorem in scriptis ad acta dedit. Item per sententiam interlocutoriam eiusdem diei 29 mensis Octobris, exceptio declinatoria, ab eodem sac. Schmelcher facta contra personam canonici capitularis Düsterwald, promotoris fiscalis munere fungentis, et contra personam Vicarii Generalis Dott. Kreutzwald, consiliarii Officialatus, fuit reiecta, quia promotor fiscalis recusari nequit et altera exceptio tamquam frivola, ut docet sententia interlocutoria, reputanda est.

Appellavit sac. Schmelcher tum contra sententiam interlocutoriam, qua contumax declaratus fuit, ut affirmat in sua defensione, tum contra sententiam, qua sua exceptio illa reiecta fuit, et apostolos, ut coniicere licet ex sententia secundae instantiae, postulavit. Quin imo ipse affirmat se appellasse de tota inquisitione iudiciali, et iam recursum quemdam fecerat ad Summum Pontificem, die 27 Ianuarii 1906, seu, lite pendente, in prima instantia.

Appellatio vero ab accusato contra sententiam, qua sua exceptio reiecta fuit, interposita die 31 mensis Octobris 1906 reiecta fuit ab Officialatu Coloniensi, quia sac. Schmelcher tamquam contumax appellare non poterat, nec a sententia mere interlocutoria vim definitivae non habente appellare licet.

Interim processus ad finem deductus fuit atque in sententia definitiva die 5 mensis Decembris 1906 data, quum iudices consideraverint in merito:

« *a)* ex actis iudicialiter congestis certo constare, accusatum iniuriarum Archiepiscopo et *Curiae Archiepiscopali* illatarum necnon quavis violationis reverentiae debitae identidem esse reum, praesertim in suis litteris 19 mensis Novembris 1905 ad Archiepiscopum datis, praeterea quoque in litteris, quas mense Augusto ineunte anni elapsi (1905) ad Ioannem Koellen in Thenhoven. scripserat, de quibus ex testimonio duorum testium fide dignorum, qui eas inspexerunt et legerunt, satis

constat, deinde in aliis quoque litteris, quae iam in forma sua exteriori contemptionem receptoris prae se ferunt;

b) accusatum inobedientiae esse reum, quia neglexit vel ***recusavit ad quaestiones a Vicario Generali ipsi propositas respondere***, nec citationi Officialatus die 7 mensis Maii, nec citationi die 13 mensis Iulii huius anni (1906) peremptoriae ipsi factae comparandi coram Iudice Instructore obtemperavit;

c) accusatum quoque esse reum iniuriae illatae sacerdoti Stoffels, qui ab Archiepiscopo parochus in Thenhoven. institutus est, per litteras die 6 mensis Ianuarii ad eum missas necnon per litteras, quas die 26 mensis Ianuarii huius anni ad Archiepiscopum dabat, praeterea quoque eumdem vehementer esse suspectum quod auctor sit litterarum iniuriosarum, quas soror sua Agnes in forma circularium contra parochum Stoffels scripsit;

d) accusatum quoque per suas litteras Iohanni Koellen mense Augusti anni 1905 datas, quae in parochia Thenhoven. divulgabantur, pacem et tranquillitatem, quae post recessum accusati ex dicta parochia redire coeperunt, perturbare tentasse et, sicut notorium est, revera graviter perturbasse;

e) accusatum quoque suspectum esse ***videri***, quod Iohannem Koellen supradictum instigaverit, ut citationi Officialatus Archiepiscopalis comparendi coram eodem et deponendi in causa disciplinari pertinaciter restiterit;

f) in favorem tamen accusati posse produci, quod ab advocato suo romano de recursu ad S. Congr. EE. et RR. die 4 mensis Februarii 1905 habito resolutionem eiusdem S. Congr. non in forma authentica, sed ut putaverit, ipsi favorabilem acceperit, accusatum autem per litteras Vicarii Generalis die 1 mensis Septembris 1905 missas de asserta resolutione ipsi communicata ancipitem fieri debuisse, et monitum fuisse ut respondendo ad dictas litteras dubium e medio tolleret, eum tamen hoc neglexisse ».

Quibus omnibus perpensis et consideratis accusatus condemnatus fuit iuxta *c. 2, de maioritate et obedientia, I, 33; c. 11, 12, 13, C. XI, qu. 3; can. 5, dist. 46; C. V, qu. 1,* in suspensionem ab Ordine ad tempus unius mensis eidemque indictum est ut infra hoc tempus in aliquo monasterio ab Archiepiscopo approbando de delictis suis poenitentiam ageret.

Contra hanc definitivam sententiam accusatus querelam nullitatis interposuit, die 17 mensis Decembris 1906, coram Episcopo Monasterien., tamquam Iudice Superiore secundae instantiae a S. Sede dele-

gato, antequam fatalia appellationis, ut concludere licet (nam sententiam recepit die 11 Decembris) expiraverint. Episcopus Monasterien. querelam nullitatis reiecit, considerando nullum defectum substantialem in modo procedendi primae instantiae posse probari.

Verum totam causam etiam quoad meritum tractavit et cognovit.

Considerando enim:

« 1.° litteras ab accusato die 26 mensis Ianuarii 1906 ad Archiepiscopum datas esse quidem humanitatis expertes, ex iisdem tamen iniuriam a sacerdote Schmelcher parocho Stoffels cum voluntate illatam clare non posse probari, non magis quam ex aliis litteris, quas sacerdos Schmelcher die 6 mensis Ianuarii 1906 ad parochum Stoffels ipsum misit;

2.° ex depositionibus testium item absque ulla declaratione probari non posse, accusatum litteris mense Augusto 1905 ad Iohannem Koellen missis, pacem et tranquillitatem in parochia Thenhoven. graviter perturbasse;

3.° ex actis denique suspicionem fundatam, quod sacerdos Schmelcher Iohannem Koellen instigaverit, ut citationi Officialatus comparendi coram eodem et deponendi in causa disciplinari pertinaciter restiterit, haud apperere;

Considerando autem:

4.° iudicialiter constare accusatum iniuriarum Archiepiscopo suo et *Curiae Archiepiscopali* illatarum necnon gravis laesionis reverentiae debitae identidem esse reum praesertim per litteras, quas 19 mensis Novembris 1905 ad Archiepiscopum dabat, aliasque litteras, quas mense Augusto 1905 ad Iohannem Koellen in Thenhoven. dirigebat;

5.° vere esse probatum, accusatum pluribus in casibus superioribus suis ecclesiasticis obedientiam detrectavisse praesertim per rationem se habendi adversus litteras Vicarii Generalis diei 1 mensis Septembris 1905 et monita exinde sequuta atque etiam adversus citationes saepius repetitas comparendi coram Iudice Instructore ».

Quibus omnibus perpensis et consideratis sententia condemnatoria a prima instantia eo modo corrigitur, ut accusatus condemnatur: iuxta *cau. 5, dist. 46; c. 11, 14, C. XI, qu. 3; c. 2, X, 33; c. 1, 3, C. V, quaest. 1:*

« 1.° ut ab Archiepiscopo petat, ut sibi ignoscat inobedientiam et irreverentiam contra ipsum et Curiam Archiepiscopalem commissam ipsique tamquam Ordinario suo de novo obedientiam et reverentiam promittat;

2.° ut per tempus quinque dierum exercitiis spiritualibus vacet,

infra huius temporis spatium a missa celebranda abstineat et de exercitiis peractis superioribus ecclesiasticis testimonium fide dignum exhibeat;

3.° si vero ea, quae in *num. 1 et 2* statuta sunt, infra triginta dies post adeptam notitiam huius sententiae non adimpleverit, ipso facto ab Ordine suspendatur, usque dum ipsi commissa expleverit ».

Contra hanc sententiam Officialatus Coloniensis prius recursum fecit ad Episcopum Monasteriensem ut ipse sententiam suam reformaret, et, reiecta querela nullitatis a sac. Schmelcher interposita, priorem sententiam confirmare dignaretur, dein autem decrevit die 11 mensis Iulii 1908 ut quaedam dubia proponerentur solvenda Summo Pontifici; et reapse Archiepiscopus Colonien. recursum habuit ad Summum Pontificem die 13 Iulii, de quo recursu, supra diximus, causam remissam fuisse huic Sacro Ordini.

Ius quod attinet:

Duplici ex capite legitimitas reformationis sententiae Curiae Coloniensis, inductae per sententiam Curiae Monasteriensis, impugnatur, tum ex eo quod sac. Schmelcher querelam nullitatis in secunda instantia tantum interposuerit, tum praesertim ex eo quod sac. Schmelcher, quia contumax, appellare non poterat.

A) Quoad querelam nullitatis, primo quidem notum in iure est oppositionem nullitatis proponi posse *per modum actionis* (quo in casu, si proponatur principaliter et per se sola, communiter docetur, praescribi triginta annis *ex l. 3, C. de Praescript., 30 vel 40 an.*) vel *per modum exceptionis* (quo in casu perpetua est iuxta iuris normam: quae temporalia ad agendum, perpetua sunt ad excipiendum); item vel *principaliter* proponi posse, *et absque alio remedio,* vel *cumulatim cum appellatione,* nimirum sub disiunctione dicendo sententiam esse nullam, vel saltem iniustam. Pichler, *Ius Can., Lib. II, Tit. XXVIII, Sc. 4.*

Nullitatem sententiae potest declarare *ex officio* ipse iudex, qui eam tulit; item pars ipsa potest pro nullitate instare. Non necessario coram Superiore proponenda est, absolute saltem, sed coram eodem iudice, *attento iuris rigore,* ut ait Bouix, *De Iudiciis, II, p. 407,* proponi potest, qui sententiam tulit, modo is fuerit ordinarius. Reiff., *Ius Can., Lib. II, Tit. XXVIII, n. 28;* Pichler, *ib.;* Engel, *Decret., Lib. II, Tit. XXVIII, n. 3, etc.....* Item proponi potest, ut patet, coram Iudice Superiore. Immo iuxta plures « hodie, ob contrariam generalem consuetudinem, causa nullitatis sententiae a solo iudice appellationis iudicanda est » Bouix, *De Iudiciis, II, pag. 410.* Primo in casu non proponitur, saltem quoad praxim ex Bouix, *cit. pag. 411,* nisi querela nullitatis; in secundo

casu querelans habet, ceteris paribus, ius proponendi quoque appellationem *cumulatim* et in *via subsidiaria*, ut aiunt, in hypothesi nempe quod querela nullitatis reiiciatur.

Immo ceteris paribus et nisi expresse remedium appellationis exclusum fuerit, utrumque remedium censetur deductum conditionaliter et disiunctive; idque tum - *a)* quia « in eo, quod plus sit, semper inest minus » *ex l., In eo, quod plus 110, ff., de Reg. Iuris; et l., In toto 113, ff., eod.*, seu quia « plus semper in se continet, quod est minus » *Reg., XXXV, in Sext.;* nullitas enim sententiae videtur esse plus, saltem in *qualitate*, ut loquitur Reiff., *Ius Can., Tom. VI, in Reg., XXXV, n. 2*, seu in re iudiciali, quam eius correctio vel infirmatio; tum - *b)* praesertim quia, ut optime docet Lega, *De Iudiciis, I, pag. 566, n. 690:* « magis utile est unam intentionem ab alia non disiungere, ut nempe cumulatim expetatur vel declaratio nullitatis, vel sententiae validae correctio vel infirmatio », nemo autem censendum est vel suae utilitati renunciare. In factispecie vero sac. Schmelcher in II instantia apud Iudicem Monasteriensem demonstrare conatus est quoque iniustitiam sententiae primae instantiae: quare quantum ex ipso fuit, implicite saltem proposuisse censendum est quoque remedium appellationis.

Amplius, vel abstrahendo ab intentione querelantis, si iudex appellationis vel superior super causa nullitatis aditus sit, hoc casu, ut docet Vantius, *De Nullitatibus Process., Tit. III, n. 12, p. 29:* « nullitas coram Superiore iudice deducta, totam causam, ac principale negotium devolvit, prout devolvit appellatio a definitiva: unde talis iudex nedum super nullitate, quinimo etiam super principali negotio pronunciare potuerit, ut voluit idem Bartolus, in *d. l. (Absentem c. de accusat., l. 1, etc.) si expressim. colum. penult. et d. l. si ut proponis et l. 1., c. quan. prov.;* Salic., in *dict. leg. si praeses, c. quam. et quan. et doctor in d. l. 4 de accus.;* Abb., in *cap.* cum Ioannes, in *fine de fid. instrum.;* cum aliis de quibus per Alexand., *cons. 179, prospectis lib. 2;* Bald., in *leg. 2, qu. 14, c. de rescind. vend.;* Franc., in *d. c. dilecto, quaest. 10 et quaest. 32 ubi not. loquitur;* et Lap., *alleg.* 2 cum simul. Abb., in *d. c. in litteris in fine* ».

Ius igitur atque competens iurisdictio ad iudicandum de merito sententiae primae instantiae Curiae Coloniensis denegari nequit Iudici Monasteriensi, nisi vel - *a)* quia Iudex Monasteriensis *non erat iudex superior*, vel quia sententia primae instantiae inappellabilis erat, idque vel - *b)* ex *seipsa* seu ex *parte materiae*, ut loquitur Pichler, *Ius Can., Lib. II, Tit. XXVIII, § 1, n. 8*, et *rei*, circa quam versabatur sententia, vel - *c)* ex *parte appellantis*, quatenus querelans appellare non poterat

ex aliqua causa, quae ipsum subiectum attingebat, v. c. quia contumax in casu.

Iamvero non primum; nam Iudex Monasteriensis tamquam Iudex secundae instantiae a Sancta Sede Apostolica delegatus erat, atque ut declarat ipse Archiepiscopus Coloniensis in Epistola ad S. Pontificem 13 Iulii 1908 tamquam *Iudex Superior* pro Archidioecesi Coloniensi constitutus erat. Non secundum ut planum est. Si tertium, quaestio tota reducitur ad contumaciam, de qua nunc.

B) Quoad contumaciam vero, haec generice sumpta est quaecumque inobedientia sive in iudicio sive extra iudicium commissa; specifice vero, et in re nostra, est inobedientia in non comparendo coram Iudice et definitur « inobedientia a legitime vocato erga iudicem, in iis, quae ad iudicium pertinent, commissa ». *Ex c. causam 3, c. cum dilecti 6, de dolo et contumacia; l. contumacia 53, ff., de re iudicata;* Hostiens., *in summa in rubr., de contumacia, n. 1;* Pirhing, *Ius Can., Lib. II, Tit. XIV, Sect. II, n. 20;* Schmalzgr., *Ius Can., Pars II, Tit. XIV, § 2, n. 38.*

« Quam in definitionem, ut optime docet Lega, *De Iudiciis, I, Tit. XVII, n. 588*, advertatur in contumacia praecipue attendi *ex iure positivo canonico* inobedientiam erga iudicem eiusque auctoritatis contemptum, unde contumacia dicta fuit *delictum personale.* Etiam *iure romano* sub tali aspectu contumacia considerata fuit et proscripta quasi crimen iuris publici: cfr. *l. l. 11, ff., § 4, de interrog., et 53, ff., § 1, de re iudic.*

Nihilominus alia qualitas in contumacia attendi debuit, nimirum praesumptio renunciati iuris defensionis ex parte illius, sive actoris sive rei, qui instantiam prosequi negligit, vel citationi obtemperare praetermittit » renunciati scilicet iuris defensionis *saltem in illa instantia* (ib., *num. 600*): quo sub aspectu contumacia *est iuris omnino privati* (ib., *num. 590*).

« Ius canonicum, ut prosequitur idem Auctor, debuit et debet recognoscere utrumque contumaciae effectum ut remedia in contumaces magis responderent tum ordini can. iudiciali in lite inchoanda et prosequenda, tum maxime auctoritati et reverentiae iudicum ecclesiasticorum, praesertim Episcoporum, et naturae negotiorum ecclesiastici fori. Revera comparata sunt remedia omnimode *poenalia* in contumaces: alia vero non poenalia, quae permitterent parti non contumaci prosequi litem, altera parte absente et contumaci » (Ibid., *num. 590*).

Inter poenas quibus coercetur contumacia, quasque viginti quatuor enumerat Marant., *de ord. iudic., p. 6, tit. de contum., n. 9,* est privatio iuris seu beneficii appellandi. Hanc poenam ita, vigilantibus verbis,

enunciat Card. Tuschi, *Pract. concl. Iuris concl., MXXV:* « contumax verus *regulariter* non potest appellare: Clement., *si ante de dolo et contum.;* Gemin, *cons., 102, etc.* ». Item Lega, *cit., n. 599:* « iure canonico statuitur partes contumaces sive actorem sive reum *ordinarie* appellare non posse a sententia adversus ipsos contumaces prolata ».

Iamvero eo ipso quod in iure canonico statuitur contumacem *regulariter* et *ordinarie* appellare non posse, aperte supponitur eum quandoque, in aliquibus vel saltem aliquo in casu appellare posse. Porro iudicis est investigare an lex generalis comprehendat et applicari possit huic vel illi casui singulari, necne. « Singula enim facta vestiuntur diversis adiunctis, quae iudici dubitationem iniiciunt, an ille casus cadat in certam legem » Lega, *cit., n. 85.* In questionem igitur profunda descendendum est.

I. Nam appellatio ex una parte est quaedam species defensionis seu defensionem sapit. Sabell., *Summ. appell., XXXII, 5;* Ojetti, *Synops. appell., 399.* « Patet proinde, ut docet Schmalzgr., *Ius Can., Pars IV, Tit. XXVIII, § 1, n. 6,* saluberrimum istud iuris remedium esse, *imo non iuris sed naturae;* cum species quaedam defensionis sit, et innocentiae praesidium non immerito Abb., in *Rubr., Tit., de dolo et contum., n. 6,* cum aliis docet appellationem quoad substantiam esse iuris naturalis; etsi quoad solemnitatem et modum, quo interponenda et promovenda est, iuris sit positivi ». Item Pichler, *Ius Can., Lib. II, Tit. XXVIII, § 1, n. 7:* « appellatio materialiter sumpta et quoad substantiam est iuris naturalis..... cum appellatio sit species iustae defensionis, et remedium contra iniquum gravamen,..... aliud est de appellatione formaliter spectata..... ». Clarius vero Reiff., *Lib. II, Tit. XXVIII, § 10, n. 281.* « Ut inquit Abbas, *ad Rubr., h. Tit., n. 7;* et Scaccia, *quaest. 16, de appellat., n. 22,* citans alios, in appellatione sunt duo: videlicet substantia appellationis, consistens in hoc, ut iustitia reddatur adversus iniquitatem, vel imperitiam iudicis, et formalitas seu modalitas appellationis, secundum quam a sententia definitiva potest libere appellari, etiam non perallegata causa eius. Princeps igitur per clausulam *appellatione remota* (idem dicatur de aliis huiusmodi clausulis ac modis tollendi appellationem) removet dumtaxat formalitatem seu modalitatem appellationis, ne videlicet admittatur causa gravaminis antea non expressa, non vero tollit substantiam ipsius, qua non prohibet iustitiam reddi adversus iniquitatem vel imperitiam iudicis rite probatam..... ».

Quod si appellatio formaliter spectata, est de iure positivo, tamen ab ipso iure positivo est inducta *potissimum ob bonum commune.* Deducitur ex *D. 49, 1, 1:* « appellandi usus quam sit frequens quamque neces-

sarius nemo est, qui nesciat: quippe cum iniquitatem iudicantium vel imperitiam corrigat, licet nonnumquam bene latas sententias in peius reformet ». Et ut docet Renazzi, *Elem. Iur. Crim., Lib. III, Cap. XVII.* « Hinc appellatio habetur velut species civilis defensionis, cui in criminalibus causis renunciare nemo potest. Quod enim *pro communi bono invectum est.....* ».

Quum igitur ius appellationis, quoad substantiam seu naturaliter seu materialiter, sit de iure naturae, et quoad modalitatem seu formaliter, sit potissimum ob bonum commune inductum, appellationis privatio *poena est strictae interpretationis, quam quae maxime.* Nam si « in poenis benignior interpretatio est facienda » *Reg. XLIX, in Sext.*, si « interpretatione legum poenae molliendae sunt, potius quam exasperandae » *l., Interpretatione, 42, ff., de Poenis,* id quam maxime obtinet, si poena auferat vel coarctet ius defensionis. Quare omnino aequum est ut haec poena applicari nequeat casui alicui particulari, nisi in eo: 1.° verificetur pravitas, ut aiunt, specifica, seu specialis malitia contumaciae; 2.° atque contumacia sit perfecta in genere suo, nempe omnia extrema, ut aiunt, contumaciae verificentur in casu.

Iamvero pravitas specifica seu specialis malitia contumaciae, praesertim quatenus est delictum iuris publici, ex iure romano et ex stricto iure canonico, consistit *in contemptu iudicis qua talis*, et in casu nostro - *in contemptu iudicis ecclesiastici.*

Id innuitur in ipso Iure Romano, *D. 42, 1, 53.* « Contumax est, qui..... praesentiam sui facere contemnit ». Deducitur ex supra allatis a cl. Lega, *De Iudiciis, I, Tit. XVII:* qui clarius ib., *num. 591, 2,* docet: « cum contumacia consistat in contemptu auctoritatis iudicialis ». Item ex Pichler, *Ius Can., Lib. II, Tit. XIV, num. 11.* « Sciendum..... contumacia in genere nihil esse aliud quam inobedientiam *cum contemptu* » et Ferraris, *Biblioth. Appel., art, IV, n. 53.* « Quinto per τὸ *contemptus* intelligitur quod contemptus iudicis, qui fit a vero contumaci legitime citato et contumaciter comparere renuenti ». Atque ex Scaccia, *De appellat., quaest. 17, Limit. III, n. 2,* « ..... clypeus..... appellationis debet protegere..... non eum qui vult opprimere et contemnere iudicem ». Pariter Lud. Engel, *Coll. Univ. Iur. Can., Lib. II, Tit. XXVIII, § 3, n. 33:* « contemptus iudicis, qui fit a vero contumace impedit quominus a sententia in contumacem lata appellari possit....., et Dom. Ursaya, *Discept. eccl., Tom. V, Lib. II, Tit. I, n. 88-89:* « contumacia dicitur a *con* et *tumeo*, ex quo inflatur et superbus efficitur in non comparendo, et Sarn., *in Prax. Crim., c. 26, de Contum., n. 1.....* ». Devoti, *Inst., Lib. III, Tit. VI, § 1, n. 2.*

Quae auctoritates non equidem nimis urgendae sunt, quasi requiratur ad veram contumaciam ut contumax expresse declaret se velle iudicem contemnere; nam « dicta est contumacia a contemnendo, si pars litigans legitimo mandato Iudicis non pareat, is ab eodem contemptus censetur » Pirhing, *Ius Can., Lib. II, Tit. XIV, § 1, n. 20;* et contumacia est « a contemnendo dicta, quod iudicem videatur contemnere, qui iudici non obtemperat » Schmalzgr., *Ius Can., Lib. II, Tit. XIV, n. 38*; atque « contumax, qui non vult parere iudici est rebellis large sumpto vocabulo, ut sentiunt Bar., in *Extrav., qui sint rebelles, in verbo rebellando sub num. 2..... et Dec..... dicens.....* quia rebelles intelliguntur omnes, qui sunt in proterva et notoria inobedientia..... ».

Quod si sufficit ut contemptus sit saltem in facto et in ipsa re, requiritur tamen ut factum particulare contumaciae, prout vestitum suis circumstantiis ostendat et valeat contemptum iudicis, qua talis. Etsi enim contumacia materialiter, seu « generatim loquendo et quantum ad propositum, est inobedientia erga iudicem commissa » Reiff., *Ius Can., Lib. II, Tit. XIV, § 2, n. 43,* tamen inobedientia est factum quoddam, quod procedere potest a diversis causis, nempe vel *a)* a contemptu iudicis, seu iudicialis auctoritatis, *b)* a diffidentia erga iudicem, quatenus est haec persona individua, vel *c)* quod in idem recedere videtur, a renunciatione iuris se defendendi saltem in illa instantia, vel ab exercitio iuris seu melius facultatis, quam ut hodierni civilistae docent, citatus habet comparendi vel secus. Mortara, *Princ. Proc. Civ., n. 132.* Quare omnis contumacia est inobedientia, et non omnis inobedientia est contumacia, « differtque contumacia, ut ait Ursaya, *loc. cit.*, ab inobedientia per hoc quod ad istam sufficit quilibet actus voluntatis nolentis obedire praecepto, ad illam vero requiritur animus obfirmatus..... ». Iudicis ergo est dignoscere formalem contumaciam a simplici non obedientia in facto particulari inobedientiae cum omnibus suis circumstantiis; nam praesumptio contemptus, qui, ut patet ex Pirhing et Schmalzgr., etc., *cit.*, censetur inesse inobedientia, cedere debet veritati.

Porro in facti specie, ex actis et allatis in causa, ex agendi ratione sacerdotis Schmelcher, omniumque rerum circumstantiis ostenditur et patet ipsum potius diffidisse iudicis, in casu, quam auctoritatem iudicialem ecclesiasticam contempsisse.

Hinc enim sacerdos Schmelcher a Promotore Fiscali accusatus erat, et quidem principaliter quod « iniurias intulerit Archiepiscopo et *Curiae Archiepiscopali* ». Iamvero Officialatus Coloniensis seu Iudex in casu vel erat Curia Archiepiscopalis ipsa, vel ab ea vix distinguebatur in

casu. Expressius Archiepiscopus ipse declarat in *cit. Epist.*: « propter *iniuriam* mihi *vicarioque* meo *generali* illatam, necnon..... ab Officialatu meo, cui iurisdictionem in hac Archidioecesi iudicialiter exercendam commisi, in ius vocatus est ». At Vicarius Generalis erat Consiliarius Officialatus, vices gerens Officialis, et unus ex quinque iudicibus, quibus causa commissa erat. Hi vero iudices in ea causa cognoscenda corpus seu collegium efficiebant, ut patet ex ipsa parte dispositiva sententiae ab omnibus Officialibus seu iudicibus subsignata: quare constituti erant simpliciter seu collegialiter, ea nempe lege ut omnes convenirent ad negotium expediendum. Lega, *De Iud., Cap. II, § 3, pag. 103, n. 92, et not. 1.* — Illinc vero, ut Pichler, *Ius Can., Lib. I, Tit. XXXII, n. 12,* et cum eo omnes Doctores ut Pirhing, *Ius Can., Lib. II, Tit. I, Sect. II, § 3,* docent « Iudex (nisi sit supremus Princeps alium supra se non cognoscens) non potest regulariter cognoscere et ferre sententiam in causa propria, requirente contentiosam iurisdictionem, *L., un. c.,* ne quis in sua causa, *can. 23, q. 4.* ». Et prosequitur idem Doctor: « Dixi *regulariter* nam si iudici qua tali fiat iniuria, et quidem notorie potest eam in continenti punire, *l. 1, ff.,* si quis ius dicenti ». Ergo cum iniuria illata Vicario Generali Archiepiscopi Coloniensis non fuerit illata ipsi qua iudici, seu in iudicio, non poterat ipse de ea iudicialiter seu contentiose cognoscere. Quare cum Officialatus Coloniensis collegium in casu constitueret, quodammodo, seu saltem quod unum ex eius membris, cognoscebat in causa propria, et proinde in sacerdote Schmelcher vel eius agendi ratione suberat vel subesse poterat *exterius* - praescindendo nempe ab intima aequitate, omni malevolentia liberata Vicarii Generalis Dott. Kreutzwald, de qua minime dubitamus - causa vel causae species diffidendi, in casu.

Quam quidem diffidenliam sac. Schmelcher de facto aperte demonstravit; nam statim in limine litis, ut supra diximus, Officialatus competentiam et processus validitatem negavit, eo quod praesertim agebatur de dictis seu iniuriis contra quorundam Superiorum Personas, quae in iudicio, vel Procuratoris fiscalis vel Iudicis (v. gr. Vicarius Generalis) officiis fungebantur.

Quoad Procuratorem fiscalem, esto quidem quod ordinarie recusari nequit, at aequum omnino non est ut ipse, cuius tutelae committuntur iura reipublicae communia Lega, *De Iudic., I, Cap. VI, n. 132;* Card. Genn., *Sulla Privaz., p. 150,* personam reipublicae seu in casu, dioecesis, agat in iudicio, in quo agitur quoque de iniuriis contra ipsius personam; nam tunc ordo iudiciorum fere evadit praeposterus et suspectus. Arg. ex Lega, *cit. Cap. IV, pag. 147, n. 136, not.*

Quoad Vicarium Generalem, ex dictis, ipsius incompetentia ex ipso

libello accusatorio evidens erat, et proinde velut notoria. Neque dicendum in contrarium quod collegium aliud sit ab unoquoque ex eius membris; nam iure positivo statutum est quod recusato uno ex iudicibus, si omnes simul collegialiter procedere debeant, collegium ipsum incompetens fit. *Cap. IV, De Off. et pot. Iud. Deleg. in 6.*

Haec porro exceptio incompetentiae a sac. Schmelcher proposita ad eamdem conclusionem nos ducit, si sub alio aspectu consideretur, nempe sub aspectu recusationis iudicis, quae ut docet Lega, *I, Tit. XIV, n. 565:* « est analoga exceptioni incompetentiae ».

Neque opponi potest « quod iudex suspectus nonnisi ante litem contestatam..... recusari potest » Reiff., *Lib. II, Tit. XXVIII, § 12, n. 320;* nam *a)* implicite saltem recusatus fuit ante citationem ipsam; *b)* aequum non est hanc regulam applicari in causis criminalibus, in quibus accusatus numquam praesumitur consentire « in approbationem iudicis suspecti » Arg. ex Reiff., *ib.; c)* haec causa suspicionis vel melius incompetentiae insanabilis erat, et proponenda ab ipso iudice ex officio; *d)* quin immo, uti iam supra innuimus, iudices utpote collegialiter procedentes, ne cognoscere quidem poterant de suspicione erga unum ex ipsis, ut docet Lega, *De Iud., I, n. 565 et 568.* Quare hic potius obtinent ea, quae docet Lega, *I, Tit. XIV, n. 570:* « quaestio suspicionis, iure naturali, est exceptio praeiudicialis, quae vi sua inficit valorem actorum, prohibens quominus ulterius procedi queat ».

Neque item opponi potest quod contumacia sacerdotis Schmelcher ex toto vel saltem praecipue fuerit in non comparendo coram iudice Instructore, isque alius fuerit et esse debuerit a iudice ferente sententiam. *Instruct. S. C. EE. et RR., 11 Iun. 1880, art. 12, et Epist. Card. Praefect., 10 Novemb. 1896, in Genn., cit. pag. 149.* Nam instructio processus commissa fuit ab ipso Officialatu, seu ab eius praeside, iudex instructor procedebat auctoritate Officialatus et proinde auctoritas iudicis iubentis aut citantis erat, ultimo saltem, auctoritas ipsa Officialatus, isque una cum iudice Instructore iudicem in causa et iudicium in casu integrabat.

Sed neque opponi potest factum contumaciae a reo ipso non negari, qui scripsit: citationes coram iudice Instructore me sistendi iure merito neglexi. Nam factum contumaciae est factum quoddam iuridicum, quod non a reo affirmandum est vel secus, sed a iudice cognoscendum.

Quare concludendum vel contumaciam in casu simpliciter deesse; nam « ut verificetur contumacia, iudex debet legitime iubere » Santi, *Tom. II, Tit. XIV, n. 5;* post allegatam vero suspicionem iudex legitime iubere non poterat in casu, iuxta quod cum aliis docet Pignatelli, *Cons., Tom. IX,*

Cons., CLI, n. 95: « post allegatam suspicionem quidquid a iudice fit est attentatum..... si iudex ex legitima causa detur suspectus, et post allegatam suspicionem ad ulteriora procedat, gesta per eum sint ipso iure nulla «; vel sacerdotem Schmelcher iustam causam habuisse a non comparendo in notoria incompetentia iudicis citantis, Schmalzgr., *Pars II, Tit. XIV, § 2, n. 42;* Pichler, *Lib. II, Tit. XIV, n. 13;* vel ipsius inobedientiam reduci potius ad diffidentiam iudicis in casu, quam ad contemptum iudicis, qua talis. In nulla igitur hypothesi aequum et iustum est ipsum a iure privari beneficio appellationis.

At dato et non concesso quod in inobedientia sacerdotis Schmelcher non defecerit pravitas specifica contumaciae, minime sequeretur hanc contumaciam fuisse perfectam, in eaque omnia extrema, uti aiunt, substantialia contumaciae verificari.

Contumax enim est qui *non* comparet: negatio autem est malignantis naturae. At sac. Schmelcher iterum iterumque exceptiones interlocutorias ipse iudici obtulit, appellavit a sententia, qua contumax declaratus fuit, et iterum appellavit ab alia vel a duobus aliis sententiis interlocutoriis. Item tot ipse instantias vel sui defensiones proposuit coram Archiepiscopo vel Officialatu litteris sub diebus 27 Nov. 1905; 6 et 26 Ianuar.; 13 et 16 Februar.; 2 et 14 Mart.; 22 Maii; 15 Iunii; 2, 3, 6 et 11 Iulii; 12, 28 et 31 Oct.; 26 Nov., a die nempe causae introductae ad sententiam definitivam. Sed nec in processu contumaciali ipso, defuit sacerdoti Schmelcher defensor. Hic enim, constitutus ex officio, uberiorem defensionem protulit. Etsi igitur sac. Schmelcher non comparuit personaliter coram iudice Instructore, comparuisse aequivalenter saltem in iudicio est dicendus, tot suis instantiis vel appellationibus, quibus et suam comtumaciam, facto et reipsa, veluti conatus est purgare. Quare haec omnia dum indubitanter confirmant in inobedientia sacerdotis Schmelcher defuisse contemptum iudicis, qua talis, demonstrant quoque defuisse extrema contumaciae ipsius.

A primo igitur usque ad ultimum concludendum est sacerdotem Schmelcher vel non fuisse stricte loquendo contumacem, vel non fuisse talem contumacem, cum poena illa seu appellationis privatio applicari possit, ac potuerit.

II. Quin immo nec in contumacia sacerdotis Schmelcher tota re adfuit elementum illud iuris omnino privati, seu praesumptio renunciati iuris, ut ex dictis liquet. Quare argumentari quoque licet, ex analogia, ex iis, quae docet Reiff., *Iur. Can., Lib. II, Tit. XIV, § 5, n. 148.* Ibi enim ait quod contumax in non exhibendo, si idcirco condemnetur, auditur appellans. Et rationem dat « quia plus delinquit contumax in

non veniendo, quam in non exhibendo: hic enim delinquit sòlum in uno, ille in duobus; quia et iudicis auctoritatem contemnit, et seipsum defendere negligit: nam horum posterius non facit contumax in non exhibendo ». A fortiori igitur sacerdos Schmelcher audiendus erat appellans; nam vel in neutro, vel in uno tantum deliquit.

III. Nunc vero, ut ulterius progrediamur in enucleanda definitione seu natura contumaciae, sciendum est eam communiter distingui a doctoribus in veram et fictam: *Vera* est « si citatio apprehendit citatum » *ficta* « si ipsum non apprehendit personaliter vel ad eius notitiam non pervenit » Reiff., *cit. Lib. II, Tit. XIV, § 2, n. 57.*

At « Glossa, *fin. in Clem., un. h. t., post Speculatorem, tit. de contumacia, num. 3,* addit tertium membrum, videlicet contumaciam *evidentem,* qualem committit ille qui citatus expresse dicit se non venturum » Reiff., *ib., n. 56.* Hanc contumaciam alii auctores vocant *formalem,* ut Pichler, *Ius Can., Lib. II, Tit. XXVIII, n. 10;* alii *confundunt cum notoria,* ut Pirhing, *Lib. II, Tit. XIV, Sect. II, n. XX;* et Schmalzgr., *Pars II, Tit. XIV, § 2, n. 39;* atque Durand., *Spec. iuris, Lib. II, Part. I de Contum., Summ.;* alii vero, ut ibi Durand., *Additio, distinguunt a notoria,* nempe « quando id dixisset in iudicio.....; si extra iudicium..... sic dixit (non venturum)..... dicitur evidens, vel vera, verior vel verissima ».

Quamvis autem Marant., *de ord. iud., p. 6, tit., de contumacia, n. 8,* notet haec intelligenda esse de citatione voluntaria; atque plerique doctores contumaces evidentem reducant ad contumaciam veram, Pirhing, Reiff., *cit., etc.,* tamen quoad poenas in contumaces, retinenda est distinctio in contumaciam fictam, veram, evidentem et notoriam; nam notoria est qualificata, evidens est gravior quam vera. Durand., *cit. Summ. et Addit.*

Age vero Pichler, *Ius Can. Lib. II, Tit. XXVIII, n. 10,* expresse docet: Appellare prohibentur « *formaliter* contumaces h. e. qui peremptorie citati aperte dixerunt, se nolle venire, et sic formaliter contempserunt Iudicem: aliud est de illis, qui solum contumaces erant simpliciter in non comparendo, in non iurando de calumnia, in non restituendo, quia tales non evidentur contemnere Iudicem; sed potius diffidere iuri suo ». Idem quoque innuit in *Tit. XIV, n. 15.* « Ut aliquis condemnari possit ut contumax in poenas a iure statutas requiritur..... Excipe casum quo quis enormiter esset inobediens, ac ipsum iudicem formaliter contemneret..... ». Et Ojetti, *Synops. Appell., n. 399:* « a beneficio appellationis excluduntur in poenam..... formaliter contumaces, seu hi qui peremptorie citati noluerunt se iudici sistere ». Quin immo Pichler, *n. 21,* ulterius progreditur, dum insinuare videtur ad poenam nega-

tionis appellationis forte requiri contumaciam stricte notoriam, commissam nempe in iudicio: « Vere contumax..... punitur..... negatione appellationis..... negatione novae citationis, sed probabilius ***si simul sit notorie, contumax,*** h. e. si ***in iudicio*** dixit, se nolle venire amplius, et non tantum nuntio citantis extra iudicium. Reiffenstuel, ***n. 121,*** quae notoria contumacia forte etiam requiritur ad priores duas poenas per *c. 7, § 1, de Sent. Excommun. in 6* ».

Conspirat quoque Devoti, *Ius Can. Univ., Lib. II, Tit. XIV, § 1,* qui (cum Tuschi, *cit.*, docente « quia verus contumax dicitur is qui citatus dixit nolle comparere », et aliis) implicite saltem, ad veram contumaciam requirit dolum seu gravitatem, quam alii Doctores contumaciae evidenti tribuunt. « Est autem contumacia non obedientia mandato Iudicis cum quis in iudicium vocatus non venit, vel illud non agit ac praestat, quod praestare deberet, eaque vel vera vel ficta et praesumpta est. Vera dicitur quando *evidens est dolus* et certa voluntas non obediendi: ficta et praesumpta quando quis se se iudici non sistit, neque agit quod agere deberet. Hic quidem contumax est..... ». Et *Tit. XXVIII, § 5,* concludit: « ergo appellare nequit qui legitime citatus se se nolle in iudicium venire professus est, atque ita non fictam sed veram praesetulit contumaciam ». Quare merito dici potest non tantum novam, sed et antiquam doctrinam canonicam ita iam temperasse in stricto iure canonico rigorem illum a iure romano mutuatum vel acceptum, ut ius canonicum fere adaequaret canonicae aequitati, iuxta quam, ut statim videbimus, non solum fictus, sed etiam verus contumax absque distructione, appellat.

Neque opponatur hanc doctrinam non esse communem, Durand., *cit. Summ.;* Pirhing, *Tit. XIV, § 5, n. 411, Nota septim.*, nam esset saltem probabilis, atque proinde reddit dubium ipsum ius: in dubio autem favendum est reo.

IV. Amplius docet Pirhing, *Ius Can. Lib. II, Tit. XIV, Sect. II, § 5, n. 4:* « Si ante definitivam sententiam a Iudice quis appellando recedat, et Iudex appellationi illius non deferat (tamquam frivolae et illegitimae) sed eo citato vel etiam non citato (quia citare non tenetur) iuxta *c. 2, h. t., in 6,* contra ipsum etiam absentem sententiam definitivam ferat, et promulget, poterit is, qui prius appellavit, etiam a sententia definitiva, infra tempus debitum..... appellare, nisi prima eius appellatio manifeste frivola esset; prout statuit Clemens V, in Concilio Viennensi, et refertur in Clem. Si ante, *unic. h. t.* Ita quoque Ioannes Andreas, *De dol. et cont., c. 3, 3.*

Iam vero ex his licet argumentari in rem nostram, saltem ex

analogia. Nam sacerdos Schmelcher et vere appellavit, etsi coram eodem iudice et recursus habuit, pendente causa, apud Summum Pontificem, et apostolos postulavit a sententia interlocutoria, quae vel definitivae sententiae vim habebat, vel saltem gravamen irreparabile ipsi inferebat. Iudex Coloniensis dum ipsum contumacem declaravit, de eius exceptionibus cognovit et iudicavit. Appellationes sacerdotis Schmelcher non omnes frivolae manifesto erant, et saltem talis non erat illa, qua a sententia contumaciae sacerdos Schmelcher declarat se appellare. Docet enim Scaccia, *De Appellat., quaest. II, art. III, 50.* « Illa enim appellatio dicitur frivola quae est manifeste frivola..... quando hoc est in evidenti, puta, inquit (Alb. de Ros.) aliquis appellavit contra electum, dicens eum monoculum et apparet contrarium, scilicet quod habet duos oculos..... ».

V. Postremo minime, in nostro foro tacendum est, prout habetur in Neapolitana - Crediti H. S. O. sub fine, *de aequitate canonica,* iuxta quam non solum iam temperata fuerat rigida illa iuris norma « contra contumacem omnia iura clamant » per regulam: « rei absentia supplet ur Dei praesentia », Pichler, *Ius Can., Lib. II, Tit. XIV, num. 19,* sed etiam poenae in contumaces, et praesertim rigor iuris civilis romani, quoad privationem appellationis, ita mitigatus fuit, ut etiam verus contumax ad appellationem admitteretur. Docet enim Card. De Luca, *De Iudiciis, Pars I, Lib. XV, Disc. X, n. 15:* « Regulariter contumax non admittitur ad appellandum de iuris rigore, sed *de aequitate canonica,* quae in Curia est recepta, *appellat, ubi sit contumax verus* infra decem dies a die latae sententiae, et ubi sit fictus, a die scientiae numerandos », Et Leur., *Lib. II, Tit. XIV, qu. 438:* « Dixi tertio de *rigore iuris civilis.* nam tam verus quam fictus contumax ad appellandum a sententia contra illum absentem lata *admittitur de aequitate canonica.....* ». Et Scaccia, *De Appell., Quaest. XVII, Limit. III, n. 12:* « .... Observantia Rotae, (secundum quam potest appellare etiam verus contumax) *est fundata in aequitate canonica,* secundum quam etiam verus contumax potest appellare. Ferret., *cons. 216, vertitur, q., n. 3,* et ita servatur tam in Curia Romana, quam in toto statu ecclesiastico - omni prorsus difficultate remota ». Sabell., *Summ. Contumacia, XXXXVII, n. 2, seqq.;* Schmalzgr., *Pars II, Tit. XIV, § 2 n. 57, etc.* Novae autem civiles leges - Mattirolo., *Dir. giud., IV, n. 461, 462, etc. - velut aequitatem canonicam imitatae,* contumaci appellationem concedunt. Tancredi Canonico, *Del Giudizio Penale - Del Procedimento in contumacia;* Mortara, *Comment. del Codice e delle Leggi di Proc. Civil., Tit. VI, n. 671. n. 7, etc.* - Iamvero quemadmodum rationi non est consonum repudiare quod nostrum est veluti ius, ut ad alienum

et obsoletum rigorem iuris romani recurramus, eique mordicus inhaereamus, ita « quod contra rationem iuris (nostri) receptum est, non est producendum ad consequentias » in foro nostro.

Hinc igitur rationibus sive singulatim, sive coniunctim sumptis concludendum est Iudicem Monasteriensem, etiam querela nullitatis reiecta, iure merito potuisse super principali negotio causae Coloniensis pronunciare, et causae meritum attingere.

Ut enim ex dictis patet, sacerdos Schmelcher minime iure appellationis privatus erat; querelam nullitatis, intra tempus ad appellationem utile, ut constat ex actis causae, interposuit apud Iudicem Superiorem, qui a Sancta Sede delegatus erat tamquam Iudex secundae instantiae, seu appellationis, et non tantum ad cognoscendum de nullitate in illo, vel similibus negotiis. Neque opponi potest Iudicem Monasteriensem ex una parte recognovisse factum contumaciae et retinuisse contumacem appellare non posse, et ex alia parte de merito causae iudicasse; nam hic defectus, aut aiunt, logicae iuridicae non abstulit ab eo iurisdictionem, in casu. Quare reiecta querela nullitatis, nec sententia primae instantiae evasit res iudicata, nec Iudex Monasteriensis officio ac iurisdictione sua cessit, nec poenam a primo iudice statutam ex arbitrio et illegitime abstulit, vel mutavit vel correxit.

Diximus ***ex arbitrio et illegitime,*** nam de merito, ut supra notavimus, minime nobis nunc iudicandum est.

Quoad leges et canones nobis obiectos hac in causa, ii reducuntur ad l. 1, C. Quorum appellationes, VII, 65; ad l. 53, D. De re iudicata, XLII, 1, atque ad declarationem S. Episcoporum Congr. de mandato et approbatione Clementis VIII, editam 16 m. Octobris 1600. Verum, ut ex dictis ceterum liquet, parum vel nil est textum legis afferre, nisi eius sensus rite intelligatur, eáque apte ad casum particularem applicetur. Nam « scire leges non est verba earum tenere, sed vim et potestatem ». D. I. III. 17.

Potissimum vero nobis allata est auctoritas Sigismundi Scaccia docentis: « in causis seu sententiis inappellabilibus remanet nullitatis oppositio sola et appellatio nullum operatur effectum, ac si non fuisset interposita seu cumulata, sicque iudex nullitatis pronuntiabit solum super nullitate, quia non est in potestate partis facere sententiam appellabilem, quam lex facit inappellabilem ». Verum hic textus ad rem nostram non est. Non enim hic igitur de sententia ***inappellabili ex seipsa***, de qua non est dubium eam non posse de inappellabili fieri appellabilem, sed agitur ***de privatione beneficii seu iuris appellationis ob contumaciam***, quae cum sit factum quoddam particulare, potest in

singulis casibus iis vestiri circumstantiis, ut non cadat in poenalem illam legem. « Notandum hic est, ait Pichler, *Ius Canon., Lib. II, Tit. XXVIII, § 1, n. 8,* plures dari casus, in quibus iura denegant appellationem, quorum aliqui dantur ex parte.... *appellantis*, ut si contempsit Iudicem per contumaciam in non comparendo..... alii ex parte *materiae* et rei, circa versatur sententia, ut si..... versatur circa legitimam correctionem adhibendam,.... si circa rem valde modicam..... ».

Quibus omnibus tum quod factum, tum quod ius spectat, perspectis ac mature perpensis.

Christi nomine invocato, solumque Deum prae oculis habentes, Nos infrascripti Auditores pro tribunali sedentes, ad propositum dubium: « An constet de illegitimitate reformationis sententiae Colonien. inductae per sententiam Revmae Curiae Monasterien. latae die 1ª mensis Maii, ita ut sententia Coloniensis possit executioni demandari in casu », definitive sententiantes, respondemus: Negative, statuentes praeterea expensas compensandas esse inter partes.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris Tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam Sacrorum canonum et praesertim *c. 3, sess. XXV, de Reform.* Concilii Tridentini, iis adhibitis executivis et coercitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis extitura sint.

Romae, die 23 Maii 1910.

L. ✠ S.

Franciscus Heiner, *Ponens.*
Ioannes Prior.
Aloisius Sincero.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

II.

PHAREN.[1]

IURIUM ET POENARUM.

Regnante feliciter Pio PP. X, Pontificatus Dominationis suae anno septimo, die 10 Iunii anno 1910, RR. PP. DD. Gulielmus Sebastianelli, Ponens, *Seraphinus Many et Franciscus Heiner, Auditores de Turno, in causa* « Pharen. » - Iurium et poenarum - *inter parochum Cosimum Scarpa appellantem, repraesentatum prius per legitimum procuratorem Reverendum Dominicum Mancini, deinde per Reverendum Carmelum Conte, legitimum pariter procuratorem, et mensam episcopalem Pharensem ac Religiosos Ordinis Praedicatorum appellatos, repraesentatos per legitimum*

[1] *Acta Apostolicae Sedis,* vol. I, p. 708

Procuratorem sac. Aloysium Lavitrano, interveniente et disceptante in causa Reverendo Promotore iustitiae pro iuris et legis tutela, sequentem tulerunt sententiam.

Edicente Pharensi Ordinario die 9 Iunii 1905 parocho Cosimo Scarpa loci Urbis Veteris illius dioeceseos, ut sacras functiones in die dominica infra octavam Corporis Christi ita expleret, ut Patres Ordinis Sancti Dominici ibi incolentes processionem Theophoricam peragere possent intra limites paroeciae, parochus supplicem libellum misit inclito Capitanatui districtuali Lesinensi, ut contra episcopale decretum suam interponeret auctoritatem et processionem prohibendam curaret. Reiecta a Capitanatu supplicatione, et facta processione, novo recursu superiorem auctoritatem i. e. Locumtenentiam imperialem rogavit, ut pro temporibus futuris prohiberet, ne unquam fieret praedicta processio. Hac de causa Episcopus Pharensis parochum graviter reprehendit et per decretum 26 Iulii 1905 eum privavit officio Decanatus, quo potiebatur, eidem iniungens tamquam primum monitorium, ut recursus civilibus auctoritatibus exhibitos revocaret. Contra hoc decretum Reverendus Scarpa appellavit ad Metropolitanum per tramitem Curiae; sed haec appellationem transmittere recusavit, et recusationem notam fecit praefato parocho decreto 10 Augusti, in quo simul pro secunda et tertia vice eum admonuit. Sed inutiliter; eousque enim pervenit reverendi Curionis pervicacia, ut et directe a decreto Episcopi appellationem interponeret apud Metropolitanum et die 1 Septembris 1905 tertio recurreret ad Ministrum cultuum Viennensem. Curia Metropolitana die 7 Octobris reiiciebat parochi appellationem ob incompetentiam, et Ordinarius Pharensis certior factus de tertio recursu, decreto 16 Octobris parochum ab officio suspendit ad quindecim dies addendo, si parochus recursus ad auctoritatem civilem (qui tunc erant tres) non revocasset, suspensionem duraturam, usque dum eos non revocaverit. Hinc suspensio irrogata fuit et qua poena vindicativa et qua poena medicinalis, seu censura. Ab his Ordinarii Pharensis provisionibus, Reverendus Scarpa appellavit ad Sedem Apostolicam, et quaestio primitus agitari coepit apud Sacram Congregationem Concilii, deinde vi Pontificii rescripti transmissa fuit ad H. S. O. et sequentibus concordatis dubiis:

I. *An sustineatur tum remotio Sacerdotis Scarpa ab officio Decanatus, tum poenarum irrogatio in eumdem sacerdotem in casu.*

II. *Et quatenus negative; an sit respective locus reintegrationi in officio Decanatus et damnorum refectioni in casu.*

III. *An constet de iuribus Patrum Dominicanorum recognitis per decreta 9 Iunii 1905 et 10 Iunii 1906.*

RR. PP. DD. Auditores de turno, die 27 Iulii anni proxime elapsi, respondendum censuere:

Ad I. *Affirmative ad utramque partem; scilicet sustineri tum remotionem parochi Scarpa ab officio Decanatus, tum irrogationem suspensionis in eumdem sacerdotem in casu.*

Ad II. *Provisum in primo.*

Ad III. *Affirmative.*

Cum ab hac sententia reverendus Parochus appellaverit ad Turnum Rotalem subsequentem, hodie iterum causa proponitur sub dubio:

An sententia rotalis diei 27 Iulii 1909 confirmanda vel infirmanda in casu.

Et in primis, ut occurramus iis, quae adversus rotalis sententiae validitatem obiecta sunt, animadvertendum est controversiam hanc a Sacra Congregatione Concilii transmissam fuisse ad H. S. Tribunal ex speciali Pontificis commissione diei 15 Decembris 1908. Et merito; non enim agebatur in casu de appellatione interposita a sententia iudiciali, sed de recursu facto ad S. Sedem contra decreta ac dispositiones administrativas Ordinarii Pharensis. Controversias autem potest Romanus Antistes nostro Tribunali committere sive motu proprio, sive ad instantiam partium ex *can. 14 Legis Propriae.* Neque requiritur ut commissio fiat forma aliqua solemni, v. g. per Breve aut per Bullam: sufficit enim simplex rescriptum, ex quo constet de rescribentis voluntate. Nec in eo Pontifex indicare tenetur rationes, quibus motus fuit, ad quaestiones transmittendas Sacrae Rotae pro definitivo iudicio. Parum etiam refert, an uno rescripto unam, duas aut numero plures causas nostro Tribunali Sedes Apostolica commiserit.

Hac brevi facta animadversione, ad primam partem quod spectat dubii primi, sat clare RR. Patres in appellata sententia probarunt Decanorum et Vicariorum Foraneorum potestatem non ex iure, sed ex commissione illis facta ab Episcopo, cuius sunt delegati, metiendam esse; eorumque officium esse amovibile ad nutum delegantis, ita ut Episcopi beneplacito possit conservari, vel auferri, quamvis remotio fieri nequeat absque aequa et rationabili causa, cum quilibet habeat ius ad propriam aestimationem.

Commune hoc ius viget in Austria et in Dalmatia. Et quidem in concordato Austriaco anni 1855 nihil speciale occurrit quoad Decanos, seu Vicarios Foraneos, nisi quod in artic. 4 declaretur Episcopis liberum esse exercere: « Quod pro regimine dioecesium, sive ex declara-
« tione, sive ex dispositione sacrorum canonum iuxta praesentem et a
« Sancta Sede adprobatam Ecclesiae disciplinam ipsis competit, ac prae-

« sertim Vicarios, consiliarios et adiutores administrationis suae consti-
« tuere ecclesiasticos, quoscumque ad praedicta officia idoneos iudicave-
« rint ». Unde hac in re ius Austriacum concordat cum iure communi. Nec aliud ius viget in Dalmatia. Etenim in decreto organico die 18 Augusti 1849, quod in dioecesi Pharensi ab Episcopo publicatum fuit die 31 Augusti eiusdem anni, haec leguntur: « Le diocesi saranno primie-
« ramente ripartite in circondari decanali, sul quale proposito devesi
« però avvertire che la carica di decano non sarà stabile, nè annessa
« ad un beneficio ». Hinc perperam contenditur iuridicam inseparabilitatem officii Decani ab officio parochi desumi ex titulo Ecclesiae parochialis et decanalis: subiungitur enim in citato decreto: « Fu trovato
« conveniente al buon ordine di dare a ciascun decanato la denomina-
« zione della principale parrocchia del circondario, non senza prevenire
« che l'ufficio decanale non possa essere affidato a qualunque sacerdote
« del circondario degno di fiducia ». Quapropter cum parochus Urbis Veteris decanatum habuisset et retineret vi commissionis, seu delegationis proprii Ordinarii, et delegatio tota consistat tamquam in suo fundamento in fiducia delegantis; hac deficiente, iure meritoque ab officio decanatus amotus fuit. Remotio autem ab Ordinario Pharensi decreta est ex causa rationabili et gravi; grave enim est duplici vice recurrere ad forum saeculare ad impediendam executionem actus auctoritatis ecclesiasticae. Neque dicatur defuisse processum iuridicum. Nam praeterquamquod in casu agebatur de crimine notorio, uti ex inferius dicendis patebit, recolere praestat quae in Synodo Presmiliensi celebrata anno 1903 statuta fuere: « Decani foranei aut rurales, alias
« Vicarii foranei aut districtuales in nostra dioecesi in Austria con-
« stituuntur ab Ordinario et absque forma iudicii destitui possunt ».

Altera pars dubii se refert ad suspensionem, quae, uti dictum est, irrogata fuit parocho Scarpa ad modum poenae et tamquam censura.

Sustinendam esse suspensionem inflictam ad modum poenae, patet, si attendatur Reverendum Parochum suspensum fuisse ad 15 dies post tres recursus ad forum saeculare, quorum primus et secundus implicite saltem et indirecte, tertius explicite et directe ordinati erant ad impediendum exercitium iurisdictionis ecclesiasticae. Porro hoc est ipsissimum delictum provisum in Const. *Apostolicae Sedis, sect. I, art. VI,* quem certe ignorare non poterat Reverendus Scarpa, et in quo declaratur incurrere ipso facto excommunicationem speciali modo reservatam Romano Pontifici: « impedientes directe vel indirecte exercitium iuris-
« dictionis ecclesiasticae sive interni sive externi fori, et ad hoc recur-

« rentes ad forum saeculare ». Admitti quidem potest cum sententia benigniori parochum non incurrisse poenam, quia recursus remansit sine effectu; sed hoc non minuit delictum: ex sua enim parte Reverendus Cosimus fecit quod potuit, ut recursus esset efficax, unde et recurrit iterum et tertio. Quod ergo recursus effectum sortitus non fuerit, hoc non est parocho tribuendum, sed Magistratibus imperialibus, qui, etiam respectu habito ad leges civiles, nihil reprehensibile agnoverunt et in processione Patrum Dominicanorum et in decreto episcopali. Cum ergo delictum Cosimi Scarpa in se et obiective inspectum dignum esset censura excommunicationis, profecto poena suspensionis ad 15 dies, quam de facto inflixit Episcopus, tamquam mitior habenda est et multo infra gravitatem delicti. Caeterum haec poena necessaria erat; ratio enim agendi parochi clero et populo nedum paroeciae, sed et totius dioeceseos scandalum dederat; uti adnotavit S. Congr. Concilii rescribens: « Pa- « rochus consulat conscientiae suae ob recursus ad civilem auctoritatem « peractos et ob scandalum exinde datum ».

Neque dicendum est in casu recursus inefficacis, qualis fuit recursus Reverendi Cosimi, legem ecclesiasticam non infligere poenam (uti diximus ex benigniori sententia), ac proinde nec Episcopum posse eamdem irrogare cum nulla poena sine lege. Etenim in nostro iure (quidquid sit de legislationibus civilibus) quando lex prohibens actum, poenam non constituit, iudex infligere potest poenam arbitrariam, quae cum gravitate culpae commissae proportionem habeat. Constat ex *cap. 4 De Officio Delegati*, in quo haec leguntur: « Illis etiam, qui pro causis Tib « commissis ad citationem tuam venire, aut tuo super his parere iudicio « neglexerint, si tale fuerit negotium, quod certa exinde poena in cano- « nibus exprimatur, eamdem infligas, alioquin ipsos pro delicti gravitate « et causae secundum tuum arbitrium punire procures ». Ex quo loco Doctores communiter conclusionem suprapositam deducunt: v. g. Fagnanus, in *cap. 13 de Officio Ordinarii, n. 16-18* et in *cap. 2 de Reliquiis et Vener. SS., n. 95;* Pignatelli, *Consultationes can., Tom. IV, Cons. 1, n. 3-4;* Reiffenstuel, in *tit. de Poenis, n. 10-13* etc.

Nec ulterius querela moveri potest de modo, quo poena aliunde in se legitima, inflicta fuit. Cum enim agatur de poena gravi, qua parochus removebatur, licet ad quindecim dies, a quolibet officio parochiali; a celebratione missae, a praedicatione et a sacramentorum administratione, haec infligi non poterat modo, uti aiunt, administrativo, sed tantum vi processus ordinarii saltem summarii. — Verum adnotandum est agi in casu de delicto, quod erat notorium, non solum qua factum, sed etiam qua delictum, ita ut nec factum nec delicti qua-

litas poterat ulla tergiversatione celari. Notoria siquidem evaderant tum repetiti parochi recursus ad forum saeculare, tum eius rebellio, necnon contumacia per inobedientiam Ordinarii mandatis in re gravi. Quod autem posita criminis eiusque auctoris notorietate non requiratur processus iudicialis, docent *cap. 9 de Accusationibus, cap. 21 de Iureiurando, cap. 10 de Filiis praesbyterorum* etc., unde Schmalzgrueber, in *tit. de Accusat., n. 14* scribit: « Ratione criminis notorii « iudex procedere adversus reum potest ordine iudiciario non servato ». Et ratio est, quia iudicium inservit ad detegendum crimen et criminis auctorem, quare iudicialis processus est fere supervacaneus, quando reus nullo potest argumento sese excusare ab impacto crimine, cum evidentia adversus eum clamet. Immo in casu non solum processus, sed nec citatio requiritur. Ita Fagnanus, in *cap. 9 de Clericis non resident., n. 7;* Schmalzgrueber, in *tit. de Oblatione libelli, n. 26;* Bouix, *de Iudiciis Eccl. part. II, § 1, n. 11;* Santi, in *tit. III de Clericis. coniug. n. 5* et eminentissimus Gennari, qui in suo opere « *Della privazione del Beneficio ecclesiastico* », *p. 2, c. 5, § 12* scribit: « L'altro caso in cui non occorre « la citazione, è quando si tratti di cosa pubblica e notoria, che non « ammette dubbio alcuno. In tal caso rendesi inutile la difesa e perciò « torna parimente inutile la citazione. Così tutti i Dottori poggiati su « molti testi del diritto, specie sul capo *Cum sit Romana - de Appell. etc.* ». Quamvis autem citatio defuit, constat in casu irrogationi poenae suspensionis triplicem monitionem praecessisse; monitio vero apud Canonistas, praesertim in criminalibus, pro citatione usurpatur, est enim monitio « citatio cum poenae comminatione in citatum, si non obtemperet ».

Reprehenditur postremo loco Episcopus, quod poenam irrogaverit pendente appellatione apud Metropolitanum. At Ordinarius Pharensis decretum suum edidit novem post dies, a quibus Curia Archiepiscopalis declaravit suam incompetentiam in recipienda appellatione; hinc nulla aderat appellationis pendentia. Iure autem appellatio reiecta fuit; haec enim cum effectu suspensivo non datur nisi a iudiciali sententia. Cum proinde in Episcopi Pharensis decreto, quo Reverendus Scarpa puniebabur, nullum adesset sententiae iudicialis elementum, Metropolitanus incompetens omnino fiebat, et pendentia appellationis exurgere non poterat, nisi tempore utili parochus recursum obtulisset Sedi Apostolicae.

Altera poena ab Episcopo inflicta nihil aliud est quam praedicta suspensio, quae, si Parochus recursus non revocasset, duratura erat, etiam post quindecim dies et usque ad recursuum revocationem. Erat ergo proprie dicta censura. Porro cum graviter et externe parochus

Urbis Veteris deliquisset cumque iterum atque iterum monitus ad revocandos recursus auctoritatibus civilibus exhibitos, non revocasset, merito ad frangendam eius contumaciam censurae suspensionis subiectus fuit, donec mandatis Episcopi non obtemperasset.

Nunc ad tertium dubium, ad processionem nempe theophoricam, cum ad secundum dubium iam provisum sit in primo. Et statim praestat adnotare quod dum defendimus S. Rotae Tribunalis competentiam, vi commissionis pontificiae, quoad dubii solutionem, nolumus iudicium ferre, an Ordinarius Pharensis et Patres Dominicani Urbis Veteris, attentis adiunctis loci, controversiis praesertim politico-religiosis in eo existentibus prudenter se gesserint in casu; haec enim quaestio, uti patet, provinciam nostram forensem omnino praetergreditur. — Quo posito, extra controversiam est Patribus S. Dominici nedum ius esse peragendi processionem die dominica infra octavam Corporis Christi per concessionem ipsis factam a S. Pio V (20 Iunii 1570) et deinde confirmatam a RR. PP. Clem. VIII (8 Martii 1592), a Bened. XIII (23 Martii 1727) et a Clem. XII (10 Aprilis 1733) sed etiam « eam celebrandi hora, qua « voluerint et per vias semel tantummodo per eos eligendas » (Clement. VIII), « idque absque ulla Ordinariorum vel parochorum licentia » (Greg. XIII).

Frustra autem opponitur quoad exercitium praefati iuris recensitas constitutiones pontificias non fuisse promulgatas in Dalmatia. Praeterquamquod enim certum sit eas Romae promulgatas esse, quod tunc satis erat, ut acta Pontificis ubique gentium promulgata censerentur; Clemens VIII in suo *Brevi* 8 Martii 1592 haec habet quoad promulgationem. « Quia difficile foret praesentes litteras ad singula quaeque « loca, ubi necesse fuerit deferri, volumus et dicta auctoritate decer- « nimus, quod praesentium transumptis etiam impressis, manu alicuius « notarii publici subscriptis et sigillo alicuius personae in dignitate « ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, « quae adhiberetur praesentibus si forent exhibitae vel ostensae ».

Inepte pariter obiicitur privilegium Patres amisisse per non usum. Quamvis enim verum sit Patres Dominicanos Conventus Urbis Veteris per longum tempus privilegio non fuisse usos, ex hoc non sequitur privilegium cessasse. Nam primitus privilegium affirmativum non cessat per non usum, nisi quando est onerosum aliis, seu quando gravamen offert aliis, quod est certi iuris et ab omnibus admittitur. Reiffenstuel, in *tit. de Privilegiis, n. 209.* Porro privilegium, de quo agitur, non est aliis, v. g. Parocho, onerosum; Parochus enim non habet ius exclusivum peragendi processiones theophoricas die dominico infra octavam

Corporis Christi; imo hoc privilegium a Gregorio XIII *Brevi* 11 Martii 1573 concessum est omnibus Regularibus. Nec dici potest solum factum transeundi per fines parochiae esse gravamen pro parocho; hic enim transitus est merum factum, quod non includit exercitium iurisdictionis nec contentiosae nec voluntariae. Deinde, dato, sed nullo modo concesso, praefatum privilegium esse parocho onerosum, non inde sequitur in casu privilegium illud cessasse per non usum. Etenim ex principio notissimo, quod adversus impeditos praescriptio non currit, dicunt communiter Doctores privilegium onerosum non amitti per non usum quando privilegiatus impeditus fuit, quominus privilegio uteretur. Ita citatus auctor *in eodem titulo n. 205-207;* Schmalzgrueber, *in eumdem titulum n. 180-194;* Ferraris, v. *Privilegium, art. III, n. 30-33* etc. Porro usque ad annum 1905, uti fatetur ipse parochus, Patres Dominicani, propter infimum numerum et aegram valitudinem religiosorum, prorsus impediti erant, quominus processionem peragerent.

Nec addatur, etiam nunc Patres iure prohibitos esse ne privilegio utantur ob defectum Conventualitatis. Constat enim Conc. Tr. *cap. 3, sess. XXV,* indixisse, ut in monasteriis tam virorum, quam mulierum, is tantum numerus religiosorum constitueretur, et in posterum conservaretur, qui ex consuetis eleemosynis commode possint sustentari. At Conventus Patrum Dominicanorum Urbis Veteris erectus fuit longe ante annum 1625, quo Urbanus VIII determinando sanctionem Tridentinam praecepit, ut in quolibet Monasterio noviter erigendo duodecim saltem religiosi haberentur.

Quibus rite perpensis, Christi nomine invocato, et solum Deum prae oculis habentes, nos infrascripti Auditores de Turno pro tribunali sedentes dicimus, declaramus ac definimus sententiam rotalem diei 27 Iulii 1909 esse confirmandam.

Et, dum Parochum Cosimum Scarpa in expensas omnes condemnamus, mandamus Ordinario loci et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum canonum, et praesertim *cap. 3, sess. XXV, de Reform.* Conc. Trid. iis adhibitis executivis et coercitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, die 10 Iunii 1910.

Gulielmus Sebastianelli, *Ponens.*

L. ✠ S.

Seraphinus Many.

Franciscus Heiner.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

III.

MEDIOLANEN. [1]

NULLITATIS MATRIMONII - (BALZAN-ADAMI).

Pio PP. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno octavo iam iam incoepto, die 6 Augusti 1910, RR. PP. DD. Gulielmus Sebastianelli, Ponens, *Franciscus Heiner et Antonius Perathoner, Auditores de Turno in Causa* - Mediolanen. - Nullitatis Matrimonii, *inter Eugenium F. Balzan, repraesentatum per legitimum procuratorem Angelum D'Alessandri, Advocatum, et Italam Adami, interveniente et disceptante in causa Vinculi Defensore ex officio, sequentem definitivam tulerunt sententiam.*

Eugenius Balzan, Adriensis dioeceseos, sexdecim annorum, Veronae degens ratione studiorum, amore captus est erga Italam Adami septedecim annos natam; quam cum cognovisset, in matrimonium petiit.

Hac de re sac. Caietanum Masotti parochum S. Georgii in Braida et sponsae proprium, adivit, ut nuptialia instauraret. At eius precibus non annuit parochus, quia nuptiis ineundis obstabat pater Eugenii, qui suum consensum praestare nolebat, necnon lex dioecesana, per quam vetabantur ecclesiastica matrimonia, nisi praemissus fuisset contractus civilis. Nihilominus haud pertaesus iuvenis per epistolam fratrem suum Paulum Patavii commorantem rogavit, ut sac. Vincentium Mortesina, parochum Omnium Sanctorum eiusdem civitatis, induceret ad matrimonium ecclesiasticum celebrandum, eodem modo, quo iam antea coram illo idem Paulus, iisdem fere in adiunctis versatus, contraxerat. Fratris Eugenii preces excepit parochus Patavinus, qui coniugium se celebraturum promisit, dummodo a parocho sponsae congruam habuisset delegationem. Rebus sic stantibus, obtinuit Balzan a parocho Masotti cum attestationibus de baptismo et statu libero, hanc scriptam delegationem: « Il sottoscritto si pregia di spedire i documenti..... e in pari tempo « declinando ogni responsabilità, dichiara che da parte sua nulla osta « a che Ella, o altri assista al matrimonio ».

His acceptis, Rev. Mortesina, putans se esse legitime delegatum, nuptiis benedixit. At infaustum omen sortitae sunt. Dissensionibus enim inter coniuges exortis Eugenius Italam dereliquit, ac die 13 Ianuarii 1908 Curiae Mediolanensi supplicem libellum misit, ut suum matrimonium nullum declararetur ex capite clandestinitatis, propter defectum videlicet parochi proprii. Iudices Mediolanenses, obtenta delegatione ab

[1] *Acta Apostolicae Sedis*, vol. II, p. 206.

Episcopo Patavino, rite instructo processu, favorabile iudicium actori renunciarunt; quod in secunda iudicii sede penes H. S. O., die 23 Februarii 1910 confirmatum fuit his verbis: « *Constare de nullitate matrimonii in casu* ». Verum ab hac rotali sententia ad alium turnum provocavit solers Vinculi Defensor ex officio. Idcirco denuo hodie causa proponitur sub consueto dubio: « *An sententia rotalis sit confirmanda vel infirmanda in casu* ».

Ex Conc. Trid. matrimoniis assistere debet parochus proprius, vel alter sacerdos de parochi proprii, aut Ordinarii licentia. Non requiritur autem licentia expressa, sufficit tacita, quae ex factis praecedentibus et vere concludentibus colligitur.

Quo posito, ne inutiliter repetamus, quae in aliis duabus sententiis adnotata reperiuntur, duo tantum consideranda a nobis veniunt; factum videlicet transmissionis documentorum matrimonium respicientium, et epistola praedictis documentis adnexa. Ex his enim duobus putavit bonus parochus Mortesina se valide processisse ad matrimonii celebrationem Eugenium Balzan inter et Italam Adami. At falsa nostra existimatio rei veritatem non mutat.

Re quidem vera, etiamsi in facto transmissionis documentorum tacita licentia, seu intentio delegandi reperiri dicatur, id certe prodesse nequit, quando ea quae matrimonium antecedunt et quae sequuntur concludenter ostendunt contrariam fuisse mentem delegantis. Hoc autem in casu nostro verificatur, uti patebit ex inferius dicendis.

Ad epistolam quod attinet, illa verba: « nulla osta a che Ella o « altri assista al matrimonio » in se inspecta indirectam atque indeterminatam personae continent designationem; at in subiecta materia considerata, quamlibet delegationem excludunt. Parochus enim Masotti existimabat nuptias contrahi Patavii a parocho sponsi: « Io - ipse depo- « nit - li ho ritenuti per tali *(veri sposi)*, perchè gli sposi mi dissero che « andavano a contrarre il matrimonio a Padova innanzi al parroco della « famiglia dello sposo, e ritenni che quel parroco poteva legittimamente « assistere al matrimonio del Balzan allora giovanetto di 18 anni ». Quod confirmatur a sac. Brentegani his verbis: « Il Masotti mi disse, « che egli non aveva mai inteso di dare delegazione; di avere bensì « scritto al parroco di Ognissanti in Padova, e che se egli avesse cre- « duto di potere assistere come parroco dello sposo, lo facesse pure ». Unde per illa verba: « *nulla osta* » parochus Veronensis quoad celebrationem matrimonii quodammodo iure suo sese expoliavit; remissive seu passive se habens ad hoc, ut nupturientes a parocho sponsi nuptiali foedere fungerentur.

At carentia voluntatis delegandi in parocho Masotti clare deducitur ex verbis, quae *praesumptam* delegationem procedunt: negandum enim non est, verba sequentia determinari a praecedentibus. « Imo verba praecedentia maiorem habent vim ad determinationem sequentium, quam sequentia ad determinationem praecedentium » (S. R. R., *Dec. rec. 346, n. 8*). Verba autem, quae praecedunt suppositam delegationem haec sunt: « In pari tempo declinando ogni responsabilità... nulla osta... etc. ». Iamvero, ut intelligatur de qua responsabilitate sermo sit, recolendum est Eugenium Balzan et Italam Adami disparis fuisse conditionis quoad res familiares; sponsi patrem filio suo in minore aetate constituto denegasse suum assensum quoad nuptias ineundas; impossibilem fuisse, ut contractus civilis matrimonio religioso praemitteretur iuxta veronensis Dioecesis statuta. Unde Vicarius Generalis veronensis declarat: « Chi « scrive rammenta assai bene di aver negato l'assenso alla celebrazione « del matrimonio, per la ragione che mancando allo sposo l'età pre- « scritta, non avrebbe potuto, se non dopo molto tempo, mettersi in « regola con la parte civile ». Hisce omnibus existentibus, attenta praesertim prohibitione facta a Curia veronensi, parochus Masotti probe noscens gravem esse responsabilitatem incursurum, si matrimonium celebrasset, transmisit acta parocho Patavino, eumque liberum reliquit, ut sibi periculum responsabilitatemque omnem assumeret quoad matrimonium contrahendum.

Nec obiiciatur hic non agi de delegatione, per quam persona delegata operatur nomine et vice delegantis. Quamvis enim admittere velimus non agi in casu de vera delegatione; quodque iuxta sententiam in cap. *Tametsi* tamquam testes auctorizabiles renunciaverit omnes sacerdotes, qui proinde sponsos in matrimonio coniungere possunt iure proprio atque auctoritate sibi a Concilio tributa; attamen incontroversum est non fuisse a Concilio tributam sacerdotibus facultatem huius ministerii sacedotalis, nisi prius licentiam ipsi obtinuerint a parocho sponsorum. Verum parochus, qui licentiam concedit matrimonio assistendi sese responsabilem reddit *factae saltem concessionis*. Cum itaque in themate parochus Masotti se irresponsabilem declaravit quoad nuptias ineundas inter Eugenium et Italam, merito concludendum est nullam licentiam eum concessisse.

Ex dictis liquet parochum Veronensem delegationem aut licentiam non dedisse parocho Patavino. At si dubium aliquod adhuc extaret, hoc evanescit, si animadvertatur ex tabulis processualibus constare parochum Veronensem pluries renuisse ut matrimonio assisteret, quod praeter alios testes, pater sponsae testatur: « Fu il parroco, che più volte

« venne a casa mia a dirmi che il matrimonio non poteva celebrarlo, « perchè lo sposo era troppo giovane ». Iamvero nefas est praesumere, parochum voluisse aliis delegare, quod ipse, obsequens legibus, peragere recusavit. Verum quod nequit praesumi, certum habetur attenta declaratione eiusdem parochi, qui sub iuramento asseruit numquam ea mente fuisse, ut aliquam delegationem concederet: « Scrissi quelle testuali parole « *(nulla osta)*; ma il senso di tutto questo era: faccia Lei da parte sua « quello che crede di poter fare, uscendo io da ogni responsabilità, e « nulla pretendendo delle mie competenze ». Imo addidit: « Le mie « parole erano chiare nel senso che ho detto, ed ove anche fossero « ambigue, io dichiaro di togliere l'equivoco, ed asserisco assoluta- « mente, che certamente non ebbi intenzione di delegare ». Porro nemo existimandum est dixisse quod non mente cogitaverit *(D. Lib. XIX, De leg., l. 7)*. Haec confirmantur a sac. Brentegani, qui dum declarat parochum Masotti haud « capace di tradire la verità e di lasciarsi corrompere » testatur ex verbis supra relatis praefatum parochum tempore non suspecto, i. e. antequam quaestio de nullitate matrimonii agitaretur, eamdem fecisse declarationem, nullam videlicet concessisse licentiam.

Quibus omnibus rite ac diligente perpensis;

Nos infrascripti Auditores de Turno pro tribunali sedentes, Christi nomine invocato et solum Deum prae oculis habentes, dicimus ac declaramus sententiam rotalem diei 23 Februarii 1910 esse confirmandam, recognoscentes legitimitatem filiae, prouti in anteacta sententia declaratum fuit.

Ita pronunciamus, et dum condemnamus Eugenium Balzan ad expensas iudiciales, mandamus Ordinariis locorum et ministris tribunalium, ad quos spectat, ut executioni mandent hanc sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum Canonum, et praesertim *cap. 3, sess. XXV, De Reform.*, Concilii Tridentini, iis adhibitis exsecutivis et coercitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, 6 Augusti 1910.

Gulielmus Sebastianelli, *Ponens.*
Franciscus Heiner.
Antonius Perathoner.

L. ✠ S.

Sac. Tancredes Tani, *Notarius.*

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE CONCISTORIALE

AVVISO DI CONCORSO.

Il concorso nella S. Congregazione Concistoriale, annunziato pel giorno 15 del prossimo Ottobre, è invece fissato pel giorno 13.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Sua Santità, Pio Papa X, con biglietto della Segreteria di Stato si è benignamente degnato di nominare:

29 aprile 1910. — Mons. Vincenzo Misuraca Segretario di Nunziatura di seconda Classe, destinandolo a prestare servizio presso la Delegazione Apostolica delle Isole Filippine.

11 Settembre 1910. — Mons. Filippo Cortesi Segretario di Nunziatura di seconda Classe, destinandolo a prestare servizio presso la Delegazione Apostolica di Colombia.

Protonotari Apostolici ad instar:

4 Maggio 1910. — Il Rev. D. Giovanni Battista Enrico Vittore Milette, parroco di S. Luigi Gonzaga in Nashua (diocesi di Manchester).

12 Settembre 1910. — Il Rev. D. Tommaso Agrusti, prima dignità della collegiata di Mottola (diocesi di Castellaneta).

Prelati domestici di S. S.:

28 Maggio 1910. — Il Rev. D. Guglielmo Schenz, rettore del Liceo Teologico di Ratisbona.

2 Luglio 1910. — Il Rev. D. Andrea Senbert, della diocesi di Green Bay.

— Il Rev. Mons. Enrico Tihen, Vicario generale della diocesi di Wichita.

— Il Rev. D. Bernardo Schmichausen, parroco di S. Marco in Colwich, della stessa diocesi.

— Il Rev. D. Mosé Maguire, parroco di S. Maria Vergine in Newton, della stessa diocesi.

— Il Rev. D. Stefano Siminiati, decano del Capitolo Cattedrale di Lesina.

— Il Rev. D. Giovanni Fiorentino di Napoli.

9 Settembre 1910. — Il Rev. Mons. Carlo Cremonesi Sostituto della Segreteria del S. Collegio.

ONORIFICENZE

Il Santo Padre, con biglietto e con Breve della Segreteria di Stato, si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

La gran Croce dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

15 Settembre 1910. — Al Sig. Conte Giberto Borromeo, di Milano.

Uso della placca dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

27 Agosto 1910. — Al Sig. Prof. e Comm. Ernesto Simonson Castelli, pittore in Dresda.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

7 Settembre 1910. — Al Sig. Cav. Alfredo Danjou de la Garenne, residente in Biarritz (diocesi di Bayonne).

La Commenda dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

5 Settembre 1910. — Al Sig. Guglielmo van den Plas, industriale in Woluve-Saint-Pierre, nell'archidiocesi di Malines.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

30 Agosto 1910. — Al Sig. Radolf de Kardoff, già addetto alla Legazione Prussiana presso la S. Sede.

5 Settembre 1910. — Al Sig. Barone Roberto de Viron, residente a Dilbeck presso Bruxelles.

— Al Sig. Giovanni Vittorio Rouveure d'Annonay, della diocesi di Viviers.

MAGGIORDOMATO DI SUA SANTITÀ

NOMINE

La Santità di nostro Signore, con biglietto di S. E. Rma Mons. Maggiordomo, si è degnata di nominare:

Camerieri segreti soprannumerari:

1 Settembre 1910. — Mons. Raffaele Amato, addetto alla Nunziatura Apostolica d'Austria-Ungheria.

9 Settembre. — Mons. Camillo Pilloni, della diocesi di Ales-Terralba.

— Mons. Pietro Mameli, della medesima diocesi.

12 Settembre. — Mons. Filippo Cortesi, il quale ha contemporaneamente emessa la rinuncia al posto che aveva di Cappellano Comune della Cappella Pontificia.

16 Settembre. — Mons. Enrico Calleja Schembri, della diocesi di Malta.

Cameriere d'onore in abito paonazzo:

7 Settembre 1910. — Mons. Salvatore Bertolasio, parroco di S. Michele in Pavia.

NECROLOGIO

21 Agosto 1919. — Il Sig. Paolo Raynaud, Cameriere segreto di Spada e Cappa Soprannumerario, della diocesi di Marsiglia.

Settembre 1910. — Mons. Carlo Marozio, Vescovo di Susa.

4 Settembre — Mons. Lorenzo Petris de Dolammare, Vescovo titolare di Esbon.

10 Settembre — Mons. Corrado Busch, Vescovo di Spira.

29 Settembre — Mons. Aquilino Ferreira, Vescovo titolare di Amiso.

— Mons. Francesco Vento, Vescovo di Aversa.

30 Settembre. — Mons. Marcolino del Carmelo Benavente, dei Predicatori, Vescovo di S. Giovanni di Cuyo.